

Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

15. detsember 2021 *

„Riigiabi – Rumeenia poolt naftakeemiaettevõtja toetuseks võetud meetmed – Avaliku sektori võlausaldajate nõuete täitmisele pööramata jätmine, kuhjumine ja mahakandmine – Tühistamishagi – Hagi esitamise tähtaeg – Tähtaja algus – Määruse (EL) 2015/1589 artikli 24 lõige 1 – Põhjendatud huvi – Ühe või mitme meetme esinemine – Riigi ressursid – Riigiga seostatavus – Eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldatavus – Eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamine – Põhjendamiskohustus

Kohtuasjas T-565/19,

Oltchim SA, asukoht Râmnicu Vâlcea (Rumeenia), esindajad: *avocats* C. Arhold, L.-A. Bondoc, S.-E. Petrisor ja K. Struckmann,

hageja,

versus

Euroopa Komisjon, esindajad: V. Bottka ja F. Tomat,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel esitatud nõue tühistada osaliselt komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsus (EL) 2019/1144 riigiabi SA.36086 (2016/C) (ex 2016/NN) kohta, mida Rumeenia andis ettevõtjale Oltchim SA (ELT 2019, L 181, lk 13),

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus),

koosseisus: president A. Kornezov (ettekandja), kohtunikud E. Buttigieg, K. Kowalik-Bańczyk, G. Hesse ja D. Petrlík,

kohtusekretär: ametnik P. Cullen,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 7. mai 2021. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: inglise.

otsuse

I. Vaidluse taust

A. Faktiline raamistik ja haldusmenetlus

- 1 Hageja Oltchim SA, mis asutati 1966. aastal ja mille kapitalist kuulub Rumeeniale 54,8%, oli Rumeenia ja Lõuna-Euroopa üks suurimaid naftakeemiaettevõtjaid. Tema põhitegevus oli vedela naatriumhüdroksiidi, propüleenoksiid-polüoolide, plastifikaatorite ja oksoalkoholide tootmine.
- 2 Ajavahemikus 2007–2012 halvenes hageja finantsseisund, mis väljendus süsteemses tegevuskahjumi suurenemises, kumuleerunud kahjumis ja negatiivses omakapitalis.
- 3 Selle kõrvaldamiseks teatas Rumeenia 17. juulil 2009 Euroopa Ühenduste Komisjonile muu hulgas toetusmeetmest, mis seisnes Oltchimi riigi ees oleva võla konverteerimises ettevõtja omakapitaliks. Komisjon leidis 7. märtsi 2012. aasta otsuses 2013/246/EL riigiabi nr SA.29041 (C 28/2009, ex N 433/2009) kohta – Toetusmeetmed ettevõtjale Oltchim SA Râmnicu Vâlcea (ELT 2013, L 148, lk 33; edaspidi „2012. aasta otsus“), et hageja võlgade konverteerimine ettevõtja omakapitaliks summas 1 049 000 000 Rumeenia leud (RON) (vastab ligikaudu 231 miljonile eurole), ei kujuta endast riigiabi.
- 4 Rumeenia rahandusministeerium, Rumeenia majandusministeerium, Rumeenia transpordi- ja taristuministeerium, Oficiul Participațiilor Statului și Privatizării în Industrie (Rumeenia riigiasaluste ja tööstusomandi erastamise büroo) ja Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Statului (Rumeenia riigivarade hindamise amet) (viimati nimetatud asutus on ümber nimetatud Autoritatea pentru Administrarea Activelor Atatului (Rumeenia riigivarade haldamise amet, edaspidi „AAAS“) ning hageja võlausaldajateks olevad neli riigile kuuluvat ettevõtet Electrica SA, Salrom SA, CFR Marfă SA ja CEC Bank SA, samuti hageja võlausaldajateks olevad kaks eraõiguslikku panka, nimelt Banca Transilvania SA ja Banca Comercială Română SA (nüüd „Erste Bank“), ja hageja sõlmisid 23. novembril 2012 viimase tootmistegevuse taastamise rahastamiseks vastastikuse mõistmise memorandumi (edaspidi „memorandum“).
- 5 Komisjon, kes sai memorandumi olemasolust teada ajakirjanduse vahendusel, algatas 16. jaanuaril 2013 omal algatusel uurimise.
- 6 Hageja suhtes algatati 30. jaanuaril 2013 tema enda taotlusel maksejõuetusmenetlus. Selle menetluse raames koostas pankrotihaldur 9. jaanuaril 2015 võlausaldajate lõpliku nimekirja, märkides ära iga nõude summa, iga nõude rahuldamisjärgu ja liigi ning saatis selle liikmesriigi pädevale kohtule.
- 7 Hageja võlausaldajad kiitsid 9. märtsil 2015 heaks ettevõtja reorganiseerimise kava, mis sisuliselt nägi ette selle müümise uuele investorile, kes võtab üle tema vara või tegevuse (edaspidi „reorganiseerimise kava“ või „kava“). Heakskiidetud kava nägi lisaks ette hageja võla osalise kustutamise. Pädev liikmesriigi kohus kinnitas 22. aprillil 2015 reorganiseerimise kava ning kiitis heaks hageja võla osalise kustutamise, uue üksuse loomise (Oltchim SPV) ja hageja kogu elujõulise vara üleandmise sellele üksusele. Reorganiseerimise kava jõustus 24. septembril 2015.
- 8 Komisjon teatas 8. aprilli 2016. aasta kirjaga Rumeeniale oma otsusest algatada ELTL artikli 108 lõikes 2 sätestatud ametlik uurimismenetlus.

- 9 Hageja võlausaldajad kiitsid 6. märtsil 2017 heaks muudetud reorganiseerimise kava, milles oli ette nähtud, et edaspidi toimub hageja varade müük osade kaupa ja mitte uue üksuse loomise kaudu. Liikmesriigi pädev kohus kinnitas muudetud kava 28. juunil 2017 ja see jõustus 16. oktoobril 2017. Muudetud kava kohaselt müüdi suurem osa hageja varadest äriühingule Chimcomplex, üks osa äriühingule Dynamic Selling Group, samas kui ülejäänud osade kohta algatati 2018. aasta mais uus hankemenetlus.

B. Vaidlustatud otsus

- 10 Komisjon võttis 17. detsembril 2018 vastu otsuse (EL) 2019/1144 riigiabi SA.36086 (2016/C) (ex 2016/NN) kohta, mida Rumeenia andis ettevõtjale Oltchim (ELT 2019, L 181, lk 13; edaspidi „vaidlustatud otsus“).
- 11 Vaidlustatud otsuses analüüsis komisjon kolme järgneva meetme riigiabina kvalifitseerimist ja nende kokkusobivust siseturuga:
- AAASi otsus hageja võlad täitmisele pööramata jätta ja võlgade edasine kuhjumine alates 2012. aasta septembrist kuni 2013. aasta jaanuarini (edaspidi „1. meede“);
  - CET Govora ja Salromi toetus Oltchimi tegevusele jätkuvate tarnete kaudu alates 2012. septembrist kuni 2013. aasta jaanuarini (edaspidi „2. meede“);
  - AAASi ja Administrația Națională a apele Române (Rumeenia veevarude haldusamet, edaspidi „ANE“) 2015. aasta otsus kiita heaks reorganiseerimise kava kohane võlgade kustutamine (edaspidi „3. meede“).
- 12 Vaidlustatud otsuse punktis 6.1. (põhjendused 183–301) järeldas komisjon, et eespool punktis 11 viidatud meetmed kujutavad endast riigiabi, välja arvatud 2. meetme raames Salromi toetus hageja tegevusele ja CET Govora otsus 3. meetme raames osa võlast 2015. aastal reorganiseerimise kava raames kustutada. Nimetatud otsuse järgi kohaldati riigiabina käsitatavaid meetmeid ELTL artikli 108 lõiget 3 rikkudes ja need olid seetõttu ebaseaduslikud.
- 13 Komisjon järeldas vaidlustatud otsuse punktis 6.2 (põhjendused 302–310), et riigiabi on siseturuga kokkusobimatu.
- 14 Vaidlustatud otsuse punktides 6.3 (põhjendused 311–315) ja 6.4 (põhjendused 316–351) leidis komisjon, et Rumeenia ametiasutused peavad nõudma tagasi kõnealustele abimeetmetele vastavad summad, kuid seda tagasinõudmist ei saa siiski laiendada hageja vara omandajatele, kui tema ja nende omandajate vahel puudus majanduslik järjepidevus.
- 15 Vaidlustatud otsuse artikkel 1 on sõnastatud järgmiselt:
- „Järgmised meetmed, mille suhtes kohaldatakse käesolevat otsust ning mille Rumeenia kehtestas ebaseaduslikult ja ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 rikkudes, kujutavad endast koos ja eraldi riigiabi:
- a) [AAASi poolt] võlgade täitmisele pööramata jätmine ning edasine kuhjumine 2012. aasta septembri ja 2013. aasta jaanuari vahel;

- b) CET Govora toetus Oltchimi tegevusele jätkuvate tasumata tarnete ning võlgade edasise kuhjumise vormis alates 2012. aasta septembrist, ilma et CET Govora oleks võtnud asjakohaseid meetmeid oma nõuete kaitsmiseks; meetme summa määratakse koos Rumeeniaga kindlaks sissenõudmise etapis;
- c) AAASi, riigi veevarude haldusameti, Salromi ja Electrica SA otsus võlad reorganiseerimise kava alusel tühistada, andes seeläbi koos artikli 1 lõikes a nimetatud meetmetega abi 1 516 598 405 Rumeenia leu ulatuses.“

16 Vaidlustatud otsuse artikkel 2 on sõnastatud järgmiselt:

„Järgmised meetmed, mille suhtes kohaldatakse käesolevat otsust, ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses:

- a) Salromi toetus Oltchimi tegevusele jätkuvate tasumata tarnete kaudu alates 2012. aasta septembrist;
- b) CET Govora otsus osa võlast 2015. aastal reorganiseerimise kava raames kustutada.“

17 Vaidlustatud otsuse artikkel 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Artikli 1 punktides a ja c osutatud riigiabi kogusummas 1 516 598 405 Rumeenia leud ning artikli 1 punktis b osutatud riigiabi, mida Rumeenia andis Oltchimile ebaseaduslikult, rikkudes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3, on siseturuga kokkusobimatu.“

18 Vaidlustatud otsuse artiklites 4 ja 5 kohustas komisjon Rumeeniat viivitamata nõudma artiklis 1 osutatud riigiabi hagejalt tagasi, kuna vaidlustatud otsus tuli täielikult rakendada kuue kuu jooksul pärast selle teatavakstegemist. Vaidlustatud otsuse artiklis 6 kohustas komisjon Rumeeniat esitama talle teatud andmeid ja teavitama teda vaidlustatud otsuse rakendamiseks võetud meetmete edenemisest. Vaidlustatud otsuse artiklis 7 täpsustas komisjon, et see otsus on adresseeritud Rumeeniale ning et komisjon võib avalikustada otsuse kohaldamisel tagasinõutavad abisummad ja intressid.

II. Menetlus ja poolte nõuded

19 Hageja esitas 14. augustil 2019 Üldkohtu kantseleisse käesoleva hagi.

20 3. detsembril 2019 esitas komisjon kostja vastuse.

21 Hageja esitas 21. veebruaril 2020 repliigi.

22 Komisjon esitas 25. mail 2020 vasturepliigi.

23 Hageja esitas 19. juunil 2020 Üldkohtu kodukorra artikli 106 lõike 2 alusel põhjendatud taotluse kohtuistungis korraldamiseks.

24 Üldkohus esitas kodukorra artiklis 89 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames kantselei 19. märtsi 2021. aasta kirjas pooltele kirjalikke küsimusi, millele viimased vastasid ette nähtud tähtaja jooksul.

- 25 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 7. mai 2021. aasta kohtuistungil.
- 26 Hageja palub Üldkohtul:
- tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 1 ja artiklid 3–7;
  - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 27 Komisjon palub Üldkohtul:
- jätta hagi vastuvõetamatus tõttu läbi vaatamata;
  - teise võimalusena jätta hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja hagejalt.

III. Õiguslik käsitus

A. Hagi vastuvõetavus

- 28 Komisjon esitab käesoleva hagi puhul kaks asja läbivaatamist takistavat asjaolu, millest esimene on hagi hilinemisega esitamine ja teine hageja põhjendatud huvi puudumine.

1. Hagi väidetavalt hilinemisega esitamine

- 29 Komisjon leiab, et hagi on hilinemisega esitamise tõttu vastuvõetamatu. Ta leiab sisuliselt, et hagi esitamise tähtaeg hakkas kulgema hetkest, mil hageja esindaja sai vaidlustatud otsusest teada. Käesolevas asjas saatis komisjon vastavalt nõukogu 13. juuli 2015. aasta määruse (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad ELTL artikli 108 kohaldamiseks (ELT 2015, L 248, lk 9), artikli 24 lõikele 1 16. mai 2019. aasta tähtkirjadega hageja pankrotihalduritele, kelleks on Rominsolv S.p.r.l ja BDO – Business Restructuring S.p.r.l. vaidlustatud otsuse mittekonfidentsiaalse versiooni rumeenia- ja inglise keeles. BDO – Business Restructuring sai selle teate kätte 30. mail 2019, samas kui Rominsolv sai selle kätte 4. juunil 2019. Seega hakkas hagi esitamise tähtaeg kulgema alates hetkest, mil esimene neist sai sellest teada, s.o 30. mail 2019, mitte vaidlustatud otsuse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäevast ehk 5. juulist 2019, mistõttu oli käesoleva hagi esitamise tähtaeg 12. august 2019. Kuna aga hagiavaldus esitati 14. augustil 2019, on hagi hilinemisega esitamise tõttu vastuvõetamatu.
- 30 Komisjoni sõnul hakkab ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud hagi esitamise tähtaeg kulgema vaidlustatud akti *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäevast alles siis, kui selle avaldamise tingimuseks on nimetatud akti jõustumine või rakendamine ning see on ette nähtud EL toimimise lepingus. Ent komisjoni otsused, mis võetakse vastu määruse 2015/1589 artikli 9 alusel, nagu nt vaidlustatud otsus, jõustuvad nende teatavakstegemisel asjaomasele liikmesriigile, kes on nende ainus adressaat, mitte *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamisega. Seega ei kujuta komisjoni sõnul sellise otsuse avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* selle määruse artikli 32 lõike 3 alusel endast avaldamist ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tähenduses, vaid lihtsalt sellest teadasaamist viimati nimetatud sätte tähenduses. Järelikult on riigiabi valdkonnas hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise kuupäev vaidlustatud otsusest selle adressaadiks olevale liikmesriigile

teatamise kuupäev, või kuupäev, mil huvitatud pooled nimetatud otsusest teada said. Seetõttu on komisjon seisukohal, et kui kuupäev, mil huvitatud isik sai vaidlustatud otsuse kohta kätte määruse 2015/1589 artikli 24 lõikes 1 ette nähtud teatise, on selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäevast varasem, hakkab hagi esitamise tähtaeg kulgema esimesena nimetatud kuupäevast.

- 31 Komisjon möönab, et tema soovitatud ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tõlgendus läheb vastuollu Euroopa Liidu kohtute pikaajalise praktikaga. Kuid nagu ta sõnaselgelt kinnitas ka kohtuistungil, leiab komisjon, et Üldkohtul tuleks seda kohtupraktikat ümber hinnata, arvestades eelkõige 17. mai 2017. aasta kohtuotsust Portugal vs. komisjon (C-339/16 P, EU:C:2017:384) ja kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanekut kohtuasjas Georgsmarienhütte jt (C-135/16, EU:C:2018:120), mis komisjoni sõnul kinnitavad selle sätte tõlgendust tema soovitud viisil.
- 32 Hageja vaidleb komisjoni argumentidele vastu.
- 33 ELTL artikli 263 kuuenda lõigu kohaselt tuleb tühistamishagi esitada kahe kuu jooksul vastavalt kas meetme avaldamisest või teatavakstegemisest hagejale või nende puudumisel kahe kuu jooksul pärast päeva, mil hageja sellest teada sai.
- 34 Teatavakstegemine ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tähenduses on toiming, millega akti andja teatab sellest akti adressaadile või adressaatidele ning võimaldab neil sellega tutvuda (vt selle kohta 21. veebruari 2018. aasta kohtuotsus LL vs. parlament, C-326/16 P, EU:C:2018:83, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 35 Käesoleval juhul on selge, nagu nähtub ka vaidlustatud otsuse artikli 7 lõikest 1, et Rumeenia oli vaidlustatud otsuse ainus adressaat. Seega, kuna hageja ei ole selle adressaat, siis ei ole määruse 2015/1589 artikli 24 lõike 1 alusel talle teatise saatmine teatavakstegemine ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tähenduses (vt selle kohta 15. juuni 2005. aasta kohtuotsus Olsen vs. komisjon, T-17/02, EU:T:2005:218, punktid 75 ja 76 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Sellest tulenevalt tuleb hinnata, kas käesoleva juhtumi asjaoludel tuleb hagi esitamise tähtaja algus hageja suhtes kindlaks määrata avaldamise kriteeriumi alusel või ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tähenduses aktist teadasaamise kriteeriumi alusel.
- 37 ELTL artikli 263 kuuenda lõigu sõnastusest endast ja eelkõige väljendist „puudumisel“ tuleneb, et aktist teadasaamise kuupäeva kriteerium on avaldamise kriteeriumiga võrreldes teisejärguline (vt selle kohta 10. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Saksamaa vs. nõukogu, C-122/95, EU:C:1998:94, punkt 35, ja 11. märtsi 2009. aasta kohtuotsus TF1 vs. komisjon, T-354/05, EU:T:2009:66, punkt 33). Seega on avaldamise kuupäev – kui see on olemas – võrreldes õigusaktist teadasaamise kuupäevaga hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise kindlakstegemisel otsustav kriteerium (25. novembri 2008. aasta kohtumäärus S.A.B.A.R. vs. komisjon, C-501/07 P, ei avaldata, EU:C:2008:652, punkt 22, ja 11. novembri 2010. aasta kohtuotsus Transportes Evaristo Molina vs. komisjon, C-36/09 P, ei avaldata, EU:C:2010:670, punkt 37).
- 38 Üldkohus on lisaks juba rõhutanud, et meetmete puhul, mida asjaomase institutsiooni väljakujunenud tava kohaselt avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas* vaatamata sellele, et avaldamine ei ole nende kohaldatavuse tingimuseks, ei ole teadasaamise kuupäeva kriteerium kohaldatav ja hagi esitamise tähtaeg hakkab kulgema avaldamise kuupäevast. Neil asjaoludel võib kolmas puudutatud isik õiguspäraselt eeldada, et kõnealune akt avaldatakse. Selline lähenemine, mis taotleb õiguskindluse eesmärki ning mis on kohaldatav kõigi huvitatud kolmandate isikute

suhtes, kehtib eeskätt siis, kui hagi esitanud huvitatud kolmas isik sai meetmest teada enne selle avaldamist (vt 11. märtsi 2009. aasta kohtuotsus TF1 vs. komisjon, T-354/05, EU:T:2009:66, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 39 Eespool punktis 38 viidatud kohtupraktika kehtib seda enam aktide puhul, mille avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* on liidu õigusega muudetud kohustuslikuks. Käesolevas asjas on see nii, kuna määruse 2015/1589 artikli 32 lõige 3 nõuab eelkõige selle määruse artikli 9 alusel tehtud komisjoni otsuste avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*. Selle kohustuse kohaselt avaldati vaidlustatud otsuse mittekonfidentsiaalne versioon terviktekstina 5. juuli 2019. aasta *Euroopa Liidu Teatajas* (ELT 2019, L 181, lk 13).
- 40 Komisjon väidab siiski, et Üldkohtul tuleks seda kohtupraktikat uuesti hinnata. Tema arvates puudutab ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tähenduses avaldamise kriteerium üksnes olukorda, kus vaidlustatud akti avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* on eelduseks akti jõustumisele või rakendamisele ning see on ette nähtud EL toimimise lepingus.
- 41 Selleks et analüüsida, kas olemasolevat kohtupraktikat tuleb uuesti hinnata komisjoni soovitatud viisil, tuleb esiteks arvesse võtta ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tõlgendust ja teiseks seda, kuidas võib seda tõlgendust mõjutada 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon (C-339/16 P, EU:C:2017:384) ja kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas Georgsmarienhütte jt (C-135/16, EU:C:2018:120), millele komisjon tugines.

a) ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tõlgendamine

- 42 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestama mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on (vt selle kohta 7. märtsi 2018. aasta kohtuotsus SNCF Mobilités vs. komisjon, C-127/16 P, EU:C:2018:165, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 43 Kõigepealt, mis puudutab ELTL artikli 263 kuuenda lõigu sõnastust, siis tuleb esiteks märkida, et selles sättes on kasutatud väljendit „meetme avaldamine“ sellele midagi lisamata ja nõudmata, et avaldamine peab tingimata olema sellise meetme jõustumise või rakendamise eeltingimus või olema ette nähtud EL toimimise lepingus. ELTL artikli 263 kuuenda lõigu sõnastusest ei nähtu seega, et aluslepingu autorid oleksid tahtnud piirata avaldamise mõistet selle sätte tähenduses üksnes olukorraga, kus avaldamine on vaidlustatud akti jõustumise või rakendamise eeltingimus ning kus selle näeb ette EL toimimise leping.
- 44 Teiseks näitab väljendi „puudumisel“ kasutamine, et asutamislepingu autorid määratlesid teadlikult vaidlustatud meetmest teadasaamise täiendava kriteeriumina, mida kohaldatakse üksnes siis, kui vaidlustatud akti ei ole avaldatud.
- 45 Teiseks kinnitab neid järeldusi ELTL artikli 263 kuuenda lõigu kontekstipõhine ja teleoloogiline tõlgendus. Sellega seoses tuleb märkida, et ELTL artikkel 263, mis kuulub EL toimimise lepingu kuuenda osa I jaotise esimese peatüki „Institutsioonid“ 5. jaosse „Euroopa Liidu Kohus“, reguleerib eelkõige tingimusi, millistel õigussubjektid võivad esitada liidu kohtule tühistamishagi liidu institutsiooni, organi või asutuse akti peale.

- 46 Sellega seoses tuleb meenutada, et EL toimimise lepingu sätteid, mis käsitlevad õigussubjektide õigust esitada hagi, ei või tõlgendada kitsendavalt (15. juuli 1963. aasta kohtuotsus Plaumann vs. komisjon, 25/62, EU:C:1963:17, lk 222, ja 25. mai 2004. aasta kohtumäärus Schmoldt jt vs. komisjon, T-264/03, EU:T:2004:157, punkt 59).
- 47 Ent ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tõlgendus komisjoni pakutud viisil tähendab sisuliselt seda, et selle sätte tähenduses avaldamise kriteeriumi tõlgendatakse kitsendavamalt kui tuleneb see sätte sõnastusest, lisades sellele täiendavalt tingimuse, mille kohaselt peab vaidlustatud akti jõustumine või rakendamine sõltuma avaldamisest ning see peab olema ette nähtud EL toimimise lepingus. Kuid lisaks asjaolule, et niisugune täiendav tingimus ei tulene ELTL artikli 263 kuuendast lõigust endast (vt eespool punkt 43), läheb see vastuollu ka selle sätte aluseks oleva eesmärgiga.
- 48 ELTL artikli 263 kuuenda lõigu eesmärk on nimelt õiguskindluse tagamine, vältides õiguslikke tagajärgi tekitavate liidu aktide lõputut vaidlustamist (vt selle kohta 5. septembri 2019. aasta kohtumäärus Fryč vs. komisjon, C-230/19 P, ei avaldata, EU:C:2019:685, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika). Õiguskindluse põhimõte nõuab, et hagi esitamise tähtajad ja nende algus peavad olema määratletud piisavalt täpselt, selgelt, ettearvatavalt ja kergesti kontrollitavalt (vt selle kohta 28. jaanuari 2010. aasta kohtuotsus Uniplex (UK), C-406/08, EU:C:2010:45, punkt 39 ja seal viidatud kohtupraktika). Nimelt on õiguskindluse ja üldisemalt liidu õiguskorra stabiilsuse huvides võimalik täpselt kindlaks määrata kuupäev, millest alates muutuvad liidu aktid lõplikult jõustunuks, kui neid ei ole vaidlustatud.
- 49 EL toimimise lepingu autorid soovisidki õiguskindluse eesmärki järgides pidada hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise alguspunktiks õigusakti avaldamise kuupäeva, kusjuures selle kuupäeva võib kindlaks määrata iga huvitatud pool nõutava kindlusega ja ilma, et oleks mis tahes kahtlusi vaidlustatud aktist teadasaamise kuupäevas.
- 50 Esiteks võib viimati nimetatud kuupäev varieeruda sõltuvalt sellest, kas iga asjasse puutuv isik on aktist individuaalselt teada saanud, mistõttu ei saa hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise hetke ja selle lõppemise kuupäeva ühetaoliselt kindlaks määrata. Teiseks võib vaidlustatud aktist teadasaamise kuupäeva teatud juhtudel olla raske kindlaks teha ja see võib olla vastuoluline, kuna teadasaamise tõendamine on äärmiselt faktiline ja kaudne.
- 51 Õiguskindlusega seotud nõuded eeldavad niisiis, et hagi esitamise tähtaja alguse kindlaksmääramiseks tuleb eelistada liidu õigusakti *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kindlust, ettenähtavust ja kergesti kontrollitavust, olenemata sellest, kas avaldamine sõltub selle akti jõustumisest või rakendamisest ning kas see on ette nähtud EL toimimise lepingus või teiseses õiguses.
- 52 Lisaks tuleb meenutada, et hagi esitamise tähtaegu käsitlevaid norme peab kohus kohaldama viisil, mis tagab mitte üksnes õiguskindluse, vaid ka õigussubjektide võrdsuse seaduse ees (vt 19. juuni 2019. aasta kohtuotsus RF vs. komisjon, C-660/17 P, EU:C:2019:509, punkt 58 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Viimati nimetatud juhul ei ole mõistagi välistatud – nagu komisjon õigesti rõhutab –, et tegelikult saab huvitatud isik määruse 2015/1589 artikli 24 lõike 1 kohaselt teatise vaidlustatud akti kohta mitu nädalat või isegi mitu kuud enne selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*, mistõttu tal oleks sellistel asjaoludel õigus kasutada oma hagi ettevalmistamiseks pikemat kui kahekuulist tähtaega, mis on seega pikem kui asjaomasele liikmesriigile antud tähtaeg.

- 54 Mis tahes ajaline lünk määruse 2015/1589 artikli 24 lõike 1 alusel huvitatud isikutele otsuse teatavakstegemise ja selle otsuse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise vahel sõltub suuresti sellest, kui kiiresti komisjoni talitused valmistavad ette asjaomase otsuse avaldamisele kuuluva versiooni, ning võimalikest viivitustest selle avaldamisel *Euroopa Liidu Teatajas*. Niisuguse lünga põhjus on seega halduslik või tsükliline ja järelikult ei ole see kuidagi omistatav kõnealusele huvitatud poolele. Seega on komisjoni ülesanne tagada võrdse kohtlemise põhimõtte järgimine, vältides võimaluste piires sellist lünka sobivate haldusmeetmete rakendamisega, mitte aga ELTL artikli 263 kuuenda lõigu kitsendava tõlgendamise kaudu, mida tema toetab.
- 55 Komisjon ei saa ka tugineda asjaolule, et tema arvates võtaks ELTL artikli 263 kuuenda lõigu tõlgendus, mida järgiti eespool punktides 37 ja 38 viidatud kohtupraktikas, määruse 2015/1589 artikli 24 lõikelt 1 kogu soovitava toime. Selles osas piisab, kui märkida, et viimati nimetatud sätte eesmärk ei ole reguleerida hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamist ning et mingil juhul ei saa sellest sõltuda esmase õiguse sätte tõlgendamine.
- 56 Seega tuleneb ELTL artikli 263 kuuenda lõigu grammatilisest, kontekstipõhisest ja teleoloogilisest tõlgendamisest, et vastupidi sellele, mida väidab komisjon, ei või vaidlustatud akti avaldamise mõistet – hageja poolt, kes ei ole selle akti adressaat, tühistamishagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise hetkena – tõlgendada nii, et see hõlmab üksnes olukorda, kus selle akti jõustumise või rakendamise eeltingimus on *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamine ja see on ette nähtud EL toimimise lepingus.

b) 17. mai 2017. aasta kohtuotsuse Portugal vs. komisjon (C-339/16 P) ja kohtuasjas Georgsmarienhütte jt (C-135/16) kohtujurist Campos Sánchez-Bordona tehtud ettepaneku mõju

- 57 Komisjoni väitel tuleb analüüsida, kas 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon (C-339/16 P, EU:C:2017:384) ja kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanek kohtuasjas Georgsmarienhütte jt (C-135/16, EU:C:2018:120) on muutnud kohtupraktikat komisjoni soovitud suunas.
- 58 Esiteks tuleb märkida, et kohtuasjas, milles tehti 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon (C-339/16 P, EU:C:2017:384), oli arutusel täiesti teistsugune juhtum kui see, mis on kõne all käesolevas kohtuasjas, sest selles kohtuasjas käsitleti vaidlustatud akti adressaadiks oleva hageja puhul, kellele see akt oli teatavaks tehtud, avaldamise kriteeriumi ja teatavakstegemise kriteeriumi omavahelist suhet.
- 59 Sellega seoses leidis Euroopa Kohus, et ELTL artikli 263 kuuenda lõigu ja ELTL artikli 297 lõike 2 kolmanda lõigu koosmõjus tõlgendamisest tuleneb, et tühistamishagi korral tuleb hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise hetke kindlakstegemisel arvestada akti avaldamise kuupäeva, kui avaldamine, mis on akti jõustumise eeltingimus, on ette nähtud kõnesolevas aluslepingus, ning et muudel juhtudel, mida on mainitud ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandas lõigus ja mille hulka kuuluvad otsused, milles on märgitud adressaat, tuleb arvestada nende teatavakstegemise kuupäeva. Euroopa Kohtu hinnangul ei ole selle kindlaksmääramisel, millal hakkab kulgema hagi esitamise tähtaeg, akti teatavakstegemine selle *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamist täiendav (vt selle kohta 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon, C-337/16 P, EU:C:2017:381, punktid 36, 38 ja 40; 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon, C-338/16 P, EU:C:2017:382, punktid 36, 38 ja 40, ja 17. mai 2017. aasta kohtuotsus Portugal vs. komisjon, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punktid 36, 38 ja 40).

- 60 Euroopa Kohus on seega viidanud ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandale lõigule, et selgitada, kuidas suhestuvad omavahel vaidlustatud akti avaldamise ja selle adressaadiks olevale liikmesriigile teatavakstegemise kriteeriumid. Kuna ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ei ole märgitud, kas üks neist kriteeriumidest on teise suhtes esimuslik, tugines Euroopa Kohus nende eristamisel ELTL artikli 297 lõike 2 kolmandale lõigule.
- 61 Käesolev kohtuasi seevastu puudutab avaldamise kriteeriumi ja hagejale, kes ei ole vaidlustatud akti adressaat, teadasaamise kriteeriumi omavahelist suhestumist. Ent sellisel juhul näeb ELTL artikli 263 kuues lõik ise ette, et teadasaamise kriteerium on avaldamise kriteeriumi täiendav.
- 62 Lisaks ei viita miski sellele, et 17. mai 2017. aasta kohtuotsuses Portugal vs. komisjon (C-339/16 P, EU:C:2017:384) soovis Euroopa Kohus hüljata eespool punktis 37 viidatud kohtupraktika. Vastupidi, nimetatud kohtuotsuse punktis 39 kinnitas Euroopa Kohus 10. märtsi 1998. aasta kohtuotsuse Saksamaa vs. nõukogu (C-122/95, EU:C:1998:94) punktist 35 tulenevad juhised, mille kohaselt ELTL artikli 263 kuuenda lõigu sõnastusest endast tuleneb, et aktist teadasaamise kuupäeva kriteerium on hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise alguspunktina akti avaldamise või teatavakstegemise kriteeriumi suhtes täiendav.
- 63 Ent kohtuasi, milles tehti 10. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Saksamaa vs. nõukogu (C-122/95, EU:C:1998:94), tõstas sisuliselt sama küsimuse nagu see, mis on kõne all käesolevas kohtuasjas ja puudutab hagi esitamise tähtaja kulgema hakkamise hetke. Selles kohtuasjas oli kõne all niisuguse hagi vastuvõetavus, mille liikmesriik oli esitanud Euroopa Liidu Nõukogu otsuse peale, millega sõlmiti liidule siduv rahvusvaheline leping, mille sisu oli sellele liikmesriigile teada alates selle vastuvõtmise päevast põhjusel, et ta osales selle vastuvõtmisel nõukogus. Nimetatud otsus avaldati seejärel *Euroopa Liidu Teatajas*, ent selle jõustumine avaldamisest ei sõltunud. Nõukogu väitis Euroopa Kohtus sisuliselt samadel põhjustel, mis komisjon esitas käesolevas kohtuasjas, et hagi on vastuvõetamatu, leides, et *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva saab pidada hagi esitamise tähtaja kulgemise alguseks üksnes aktide puhul, mille puhul see oli nende kohaldatavuse tingimuseks.
- 64 Ent Euroopa Kohus ei järginud nõukogu soovitatud tõlgendust, kuna 10. märtsi 1998. aasta kohtuotsuse Saksamaa vs. nõukogu (C-122/95, EU:C:1998:94) punktides 34–40 tuleneb kaudselt, kuid kindlalt, et kui vaidlustatud aktis ei ole adressaati märgitud, või kui on märgitud, ent hageja ei ole selle akti adressaat, siis on akti avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* see hetk, millest hakkab kulgema hagi esitamise tähtaeg, isegi kui vaidlustatud akti jõustumine või rakendamine avaldamisest ei sõltu, ja seda ka siis, kui hageja on aktist enne selle avaldamise kuupäeva muul samavõrra usaldusväärsel moel teada saanud.
- 65 Teiseks, mis puudutab kohtujurist Campos Sánchez-Bordona ettepanekut kohtuasjas Georgsmarienhütte jt (C-135/16, EU:C:2018:120, punkt 63), siis piisab kui märkida, et Euroopa Kohus oma 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuses Georgsmarienhütte jt (C-135/16, EU:C:2018:582) ei toetanud omalt poolt nimetatud ettepaneku punktis 63 esitatud väidet.
- 66 Kolmandaks ei ole asjakohane komisjoni viidatud asjaolu, et eespool punktides 37 ja 38 viidatud kohtupraktika eelneb määruse 2015/1589 jõustumisele, kuna ELTL artikli 263 kuuendat lõiku ei muudetud ja liidu teisesesse õigusesse tehtud muudatused ei saa ilmselgelt muuta aluslepingu sätete tõlgendamist. Lisaks tuleb märkida, et määruse 2015/1589 artikli 24 lõige 1, mille kohta komisjon esitab osa oma argumentidest, ja selle määruse artikli 32 lõige 3 on jäänud sisuliselt

muutumatuks võrreldes nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määruse (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad [ELTL artikli 108] kohaldamiseks (EÜT 1999, L 83, lk 1; ELT eriväljaanne 08/01, lk 339), analoogsete sätetega.

c) Järeldused

- 67 Kõike eeltoodud arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et määruse 2015/1589 artikli 9 alusel tehtud komisjoni otsuse peale tühistamishagi esitamise tähtaja alguspunkt hageja puhul, kes ei ole otsuse adressaat, on selle otsuse *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäev.
- 68 Kuna vaidlustatud otsus avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* 5. juulil 2019 ja hagiavaldus esitati 14. augustil 2019, tuleb tõdeda, et käesolev hagi on esitatud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus ette nähtud kahe kuu jooksul, mida kodukorra artiklite 59 ja 60 kohaselt pikendatakse vastavalt 14 ja 10 päeva võrra.
- 69 Seetõttu tuleb tagasi lükata esimene komisjoni esitatud asja läbivaatamist takistav asjaolu, mis puudutab hagi hilinenud esitamist.

2. Hageja põhjendatud huvi väidetav puudumine

- 70 Komisjon väidab, et hagejal puudub põhjendatud huvi esiteks seetõttu, et ta lõpetab tõenäoliselt tegevuse lõpliku likvideerimise tõttu enne käesoleva menetluse lõppu ja teiseks, et käesolev hagi teenib üksnes hageja mõningate eraõiguslike võlausaldajate, mitte aga hageja enda huve.
- 71 Hageja vaidleb komisjoni argumentidele vastu.
- 72 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on füüsilise või juriidilise isiku esitatud tühistamishagi vastuvõetav üksnes siis, kui tal on huvi vaidlustatud otsuse tühistamise suhtes. Selline huvi eeldab, et vaidlustatud akti tühistamine ise tekitab tõenäoliselt õiguslikke tagajärgi ja et hagi esitanud isik võib seega vaidluse lahendist saada mingit kasu (vt 17. septembri 2015. aasta kohtuotsus *Mory jt vs. komisjon*, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 55 ja seal viidatud kohtupraktika). Hageja põhjendatud huvi peab hagi eseme seisukohalt esinema hagi esitamise hetkel, vastasel juhul on hagi vastuvõetamatu, ning see peab säilima kuni kohtuotsuse kuulutamiseni, vastasel juhul langeb ära otsuse tegemise vajadus (vt 20. juuni 2013. aasta kohtuotsus *Cañas vs. komisjon*, C-269/12 P, ei avaldata, EU:C:2013:415, punkt 15 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 73 Esiteks ei ole käesolevas asjas vaidlustatud seda, et asjaomase hagi esitamise ajal tegutses hageja juriidilise isikuna. Komisjoni argument, mille kohaselt võib hageja tegevus lõppeda enne käesoleva menetluse lõppu, on puhtalt oletuslik, kuna ükski toimikus sisalduv asjaolu ei võimalda täie kindlusega tuvastada, kas ja millal võib hageja tegevus lõppeda.
- 74 Teiseks tuleb meenutada, et iga maksejõuetusmenetluse üks eesmärke on maksimeerida maksejõuetu ettevõtja vara hulka, sealhulgas hagi esitamise kaudu, millega vaidlustatakse tema vara vähendavaid võlgu. Ent kui Üldkohus peaks tühistama vaidlustatud otsuse ja eelkõige kõnealuse abi tagastamise, mõjutaks see tühistamine hageja ülejäänud vara hulka. Sellest järeldub, et käesolevas menetluses tegutseb hageja enda huvides.

- 75 Asjaolu, et see huvi võib langeda kokku teiste isikute huvidega, ei takista hagi vastuvõetavust (vt selle kohta 17. septembri 2015. aasta kohtuotsus Mory jt, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 84).
- 76 Järelikult tuleb tagasi lükata komisjoni esitatud teine asja läbivaatamist takistav asjaolu, et hagejal puudub põhjendatud huvi.

B. Sisulised küsimused

- 77 Hageja esitab üheksa väidet, mis puudutavad sisuliselt kõigi eespool punktis 11 nimetatud kolme meetme kvalifitseerimist riigiabiks. Täpsemalt, mis puudutab 1. ja 2. meetet, siis leiab ta, et vaidlustatud otsuses on majandusliku eelise olemasolu ning põhjenduste puudumise või ebapiisavuse osas tehtud ilmne hindamisviga. Seoses 3. meetmega esitab ta kolm väidet ilmsete hindamisvigade kohta, mis puudutavad vastavalt riigi ressursside ülekandmist Electrica puhul, selle meetme riigiga seostatavust ja majandusliku eelise olemasolu, väite, et rikutud on põhjendamiskohustust ning lõpuks väite, mis puudutab tagasinõutava abi summa arvutamist.
- 78 Kõigepealt tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktides 6.1.1 ja 6.1.2.1–6.1.2.3 analüüsis komisjon eraldi kõiki eespool punktis 11 loetletud kolme meetet ning kvalifitseeris need nimetatud otsuses põhjenduses 298 kõik eraldi riigiabiks. Seejärel leidis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 6.1.2.4, et 1., 2. ja 3. meede olid olemuslikult seotud ja taotlesid sama eesmärki, ning järeldas otsuse põhjenduses 299, et „1., 2. ja 3. meede koos kujutavad endast [riigi]abi“. Lõpetuseks loetles komisjon vaidlustatud otsuse artikli 1 punktides a–c kõik need kolm meetet ja järeldas nimetatud artiklis, et need meetmed kujutavad endast „koos ja eraldi riigiabi“.
- 79 Seega tuleb kõigepealt analüüsida, kas 1., 2. ja 3. meede kujutavad endast kolme eraldiseisvat sekkumist või ühte sekkumist.

1. Küsimus, kas 1., 2. ja 3. meede kujutavad endast kolme eraldiseisvat sekkumist või ühte sekkumist

- 80 Esitamata eraldi väidet 1., 2. ja 3. meetme kvalifitseerimise kohta eraldiseisvateks või üheks sekkumiseks, väidab hageja sisuliselt, et riigiabi olemasolu käesolevas asjas saab tuvastada üksnes individuaalselt, üksikult iga meetme ja võlausaldaja puhul.
- 81 Nii leiab hageja oma hagiavalduses, viidates vaidlustatud otsuse punktile 6.1.2.4, et komisjonil „tuleb [...] tõendada, et memorandumi sõlmimine oli riigiga seostatav iga avaliku sektori võlausaldaja puhul eraldi“ ning et „[k]õikide avaliku sektori võlausaldajate võetud meetmeid tuleb [...] hinnata eraldi“. Lisaks väidab ta hagiavalduse osas „Riigiga seostatavus iga asjasse puutuva avaliku sektori võlausaldajate puhul eraldi“ sisuliselt, et „komisjonil tuleb tõendada seostatavust iga riigi osalusega äriühingu puhul eraldi“.
- 82 Lisaks leiab hageja, et komisjon oleks pidanud siis, kui ta kohaldas eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi, et teha kindlaks, kas esines majanduslik eelis ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses, hindama „[i]ga meetme puhul kõiki asjaomaseid riigi osalusega äriühinguid eraldi“.
- 83 Oma repliigis väidab hageja lisaks, et „riigiga seostatavust (ja kõiki muid riigiabi mõiste tunnuseid nagu majanduslik eelis) tuleb hinnata iga avaliku sektori võlausaldaja iga meetme puhul eraldi“.

- 84 Oma vastuses Üldkohtu menetlust korraldavale meetmele lisas hageja sisuliselt, et võttes arvesse 1., 2. ja 3. meetme eset, laadi, ajalist järjestust, eesmärki ja konteksti ning iga meetme võtja erinevaid tunnuseid ning tema erinevat olukorda nende meetmete võtmise ajal, kujutasid need endast kolme eraldiseisvat sekkumist, mitte aga ühte sekkumist 19. märtsi 2013. aasta kohtuotsuse Bouygues ja Bouygues Télécom vs. komisjon jt ning komisjon vs. France jt (C-399/10 P ja C-401/10P, EU:C:2013:175, punktid 103 ja 104) tähenduses.
- 85 Komisjon väidab oma vastuses Üldkohtu menetlust korraldavale meetmele sisuliselt, et hagiavalduses ei eitanud hageja majandusliku eelise olemasolu, mis tuleneb kõnealuste meetmete omavahelisest seotusest, ning et seetõttu on kõik hageja sellekohased uued väited – ka vastuseks sellele menetlust korraldavale meetmele – esitatud hilinemisega ning vastuvõetamatud. Sisu osas kordab komisjon mõningaid vaidlustatud otsuse punktis 6.1.2.4 esitatud järeldusi ja leiab, et ta on selles otsuses tõendanud, et kõnealused meetmed olid lahutamatu seotud ning et neil oli sama eesmärk, st hageja toetamine, turul hoidmine ja tema töötajate kaitsmine ning seetõttu andsid need koos hagejale majandusliku eelise ja kujutasid endast riigiabi.

a) Hageja esitatud argumentide vastuvõetavus

- 86 Komisjon leiab sisuliselt, et argumendid, mille hageja esitas oma vastuses Üldkohtu menetlust korraldavale meetmele 1., 2. ja 3. meetme kvalifitseerimise kohta üheks sekkumiseks või eraldiseisvateks sekkumisteks, kujutavad endast uut väidet, mis on vastuvõetamatu.
- 87 Tuleb meenutada, et kodukorra artikli 84 lõike 1 kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine menetluse õiguslikele ja faktilistele asjaoludele, mis on ilmsiks tulnud menetluse käigus. Samas tuleb tunnistada vastuvõetavaks väide või argument, millega täiendatakse varem otseselt või kaudselt menetluse algatusdokumendis esitatud väidet ja millel on varem esitatud väitega otsene seos (vt 11. märtsi 2020. aasta kohtuotsus komisjon vs. Gmina Miasto Gdynia ja Port Lotniczy Gdynia Kosakowo, C-56/18 P, EU:C:2020:192, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 88 Nagu nähtub eespool punktides 81 ja 82 põhinevad käesolevas asjas kõik hageja hagiavalduses esitatud väited ja argumendid eeldusel, et esiteks tuleb nii 1., 2. kui ka 3. meedet hinnata igaüht eraldi, ja teiseks, et see hinnang peab individuaalselt puudutama iga võlausaldajat, keda need meetmed puudutavad. Lisaks rõhutab hageja hagiavalduses ja repliigis korduvalt, et komisjoni ülesanne oli tõendada, et iga meede eraldi ja seega iga võlausaldaja tegutsemine iga meetme kontekstis oli riigiga seostatav ja andis talle eelise.
- 89 Pelk asjaolu, et hageja ei esitanud neid argumente oma hagi põhjendamiseks eraldi väitena, ei ole määrav. Nimelt tuleb väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hagiavaldust tõlgendada sellele soovitud toime andmiseks seda tervikuna hinnates (vt 29. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Intercontact Budapest vs. CdT, T-640/18, ei avaldata, EU:T:2020:167, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 90 Neil asjaoludel lisanduvad argumendid, mille hageja esitas oma vastuses Üldkohtu menetlust korraldavale meetmele ja mis on kokku võetud eespool punktis 84, juba hagiavalduses ja repliigis esitatud argumentidele ning täiustavad neid, mistõttu kujutavad need endast viimati nimetatud argumentide täiendamist ja on nendega otseselt seotud. Järelikult ei saa neid argumente hageja sõnul pidada kodukorra artikli 84 lõike 1 tähenduses uueks väiteks.

- 91 Lisaks on küsimus, kas 1., 2. ja 3. meede kujutavad endast kolme eraldiseisvat sekkumist või ühte sekkumist, vaidlustatud otsuse õiguspärasuse kohtulikuks kontrollimiseks vajalik eeltingimus. Selleks et kontrollida, kas komisjon on suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et kõnealused meetmed olid riigiga seostatavad ja andsid valikulise majandusliku eelise, tuleb kõigepealt kindlaks teha, kas need kriteeriumid peavad olema täidetud iga meetme puhul eraldi või kõigi meetmete puhul, mida käsitatakse ühe sekkumisena.
- 92 Sellest tulenevalt tuleb tagasi lükata komisjoni väide, et hageja väide on vastuvõetamatu.

b) 1., 2. ja 3. meetme kvalifitseerimine kolme eraldiseisva sekkumisena või üheainsa sekkumisena

- 93 Vaidlustatud otsuses leidis komisjon, et 1., 2. ja 3. meede on omavahel lahutamatu seotud ja neil on sama põhieesmärk, nagu seda selgitas memorandum ja Rumeenia ametiasutuste avalikud avaldused (edaspidi „avalikud avaldused“), st hageja toetamine ja turul hoidmine ning töötajate töökohtade säilitamine, võttes arvesse meetmete võtmise ajalist järjestust, nende eesmärki ja hageja seisundit ajal, mil tehti otsus kõiki neid meetmeid võtta. Komisjon järeldeb, et 3. meedet pole võimalik 1. ja 2. meetmest eraldada, ning et ühiselt kujutavad need meetmed endast omavahel seotud ja riigiga seostatavaid sekkumisi, mis annavad hagejale eelise, nagu on märgitud memorandumis (vaidlustatud otsuse punkt 6.1.2.4).
- 94 Kohtupraktika kohaselt ei saa välistada, et mitut riigi järjestikust sekkumist tuleb ELTL artikli 107 lõike 1 kohaldamise eesmärgil käsitleda ühe sekkumisena. Selline võib olukord esineda eelkõige siis, kui järjestikused sekkumised, võttes eelkõige arvesse nende ajalist järjekorda, eesmärki ja ettevõtja olukorda sekkumise hetkel, on niivõrd tihedalt omavahel seotud, et neid on võimatu eraldada (19. märtsi 2013. aasta kohtuotsus Bouygues ja Bouygues Télécom vs. komisjon jt ning komisjon vs. Prantsusmaa jt, C-399/10 P ja C-401/10 P, EU:C:2013:175, punktid 103 ja 104).
- 95 Selleks tuleb komisjonil tugineda lisaks eespool punktis 94 viidatud kriteeriumidele, kõikidele asjasse puutuvatele faktilistele ja õiguslikele asjaoludele nagu kõnealuste sekkumiste eesmärk, laad ja kontekst (vt selle kohta 13. septembri 2010. aasta kohtuotsus Kreeka jt vs. komisjon, T-415/05, T-416/05 ja T-423/05, EU:T:2010:386, punktid 176 ja 178, ning 15. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, T-1/12, EU:T:2015:17, punktid 45–48), andmed abi andjate või saajate kohta (vt selle kohta 15. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, T-1/12, EU:T:2015:17, punktid 38, 47 ja 48), ning küsimus, kas erinevad kõnealused sekkumised olid ette nähtud või prognoositavad esimese sekkumise hetkel (vt selle kohta 12. märtsi 2020. aasta kohtuotsus Valencia Club de Fútbol vs. komisjon, T-732/16, edasi kaevatud, EU:T:2020:98, punkt 169).
- 96 Seega tuleb analüüsida, kas eespool punktides 94 ja 95 meenutatud kriteeriume arvestades võis komisjon hindamisviga tegemata järeldeb, et 1., 2. ja 3. meede kujutavad endast ühte riiklikku sekkumist.
- 1) 1., 2. ja 3. meetme ese ja laad*
- 97 Vaidlustatud otsuses ei käsitlenud komisjon – vähemalt mitte sõnaselgelt – 1., 2. ja 3. meetme eseme ja laadi erinevusi või sarnasusi.

- 98 Hageja väidab sisuliselt, et kolme kõnealuse meetme ese ja laad on erinevad. Niisiis võttis 1. meetme AAAS, kes tegutses „klassikalise“ võlausaldajana, samas kui 2. meedet iseloomustas selle andja CET Govora ja abisaaja ehk hageja vaheline vastastikune tehnoloogiline sõltuvus. Mis puudutab 3. meedet, siis see on hageja suhtes algatatud maksejõuetusmenetluse haripunkt.
- 99 Sarnaselt hagejaga tuleb märkida, et 1., 2. ja 3. meetme ese ja laad ei ole samad. 1. meede seisneb AAASi poolt võlgade täitmisele pööramata jätmises ja edasises kuhjumises. Sisuliselt on tegemist AAASi passiivse käitumisega, millega viimane jättis suhteliselt lühikese neljakuulise ajavahemiku jooksul oma võlanõuded hageja ees täitmisele pööramata. Lisaks ei seisnenud sellel perioodil võlgade kuhjumine AAASi ees mitte uutes sellel perioodil tekkinud nõuetes, vaid üksnes olemasolevatelt nõuetelt kogunenud intresside kuhjumises. 2. meede seisneb omakorda toorainete tasumata tarnimise jätkamises ja võlgade kuhjumises, võtmata sealjuures CET Govora nõuete kaitsmiseks vajalikke meetmeid. 3. meede seisneb omakorda AAASi, ANE, Salromi ja Electrica aktiivses tegevuses, millega nad kustutasid reorganiseerimise kava raames osa oma nõuetest.
- 100 Seega iseloomustab kõiki neid meetmeid konkreetne eesmärk ja laad. Lisaks, nagu märgib hageja ja nagu nähtub eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustest 246, 248 ja 251, võttis CET Govora 2. meetme väga erilises kontekstis, mida iseloomustas CET Govora ja hageja vaheline tehnoloogiline sõltuvus, kuna esiteks oli hageja eelkõige CET Govora tarnitava tööstusauru oluline ostja, ning teiseks sõltus CET Govora tegevus tööstusvee tarnimisest hageja poolt. Mis puudutab 3. meedet, siis on see oma eseme ja laadi poolest samuti 1. ja 2. meetmest erinev, kuna seisneb teatud võlausaldajate nõuete osalises kustutamises reorganiseerimise kava raames, mis aga 1. ja 2. meetme puhul nii ei ole.

2) 1., 2. ja 3. meetme võtjad

- 101 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 286 tõi komisjon välja „meetmete võtjate samasugused tunnused“.
- 102 Hageja väidab sisuliselt, et 1., 2. ja 3. meetme võtjad olid erinevad isikud ning et nende meetmete võtmise ajal olid nad erinevas olukorras.
- 103 Sarnaselt hagejale tuleb märkida, et 1. meetme raames on abimeetme võtja AAAS, 2. meetme raames on abimeetme võtja CET Govora ja 3. meetme raames on abimeetme võtjad AAAS, ANE, Salrom ja Electrica. Seega on tegemist erinevate abimeetme võtjatega, välja arvatud AAAS, kes osaleb nii 1. meetme kui ka 3. meetme raames.
- 104 Veelgi enam, need erinevad meetmete võtjad on õiguslikult eri liiki üksused. Nimelt, sellal kui AAAS kuulub avalikku sektorisse, siis ANAE, Salrom ja CET Govora on riigi osalusega äriühingud ja Electrica on ettevõtte, mille kapital kuulub alates 2014. aasta juulist peamiselt eraõiguslikele isikutele.

3) 1., 2. ja 3. meetme ajaline järjestus

- 105 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 286 põhjendas komisjon oma järeldust, et kõnealused kolm meedet kujutasid endast ühtainsat riiklikku sekkumist, eelkõige „kõnealuste meetmete ajalise järjestusega“, selle kriteeriumi hinnangut täpsemalt avamata.

- 106 Hageja väidab, et ühelt poolt 1. ja 2. meetme ning teiselt poolt 3. meetme vastuvõtmise vahel oli peaaegu kolm aastat.
- 107 Sellega seoses tuleb märkida, et 1. ja 2. meede on seotud sama perioodiga, ehk ajavahemikuga 2012. aasta septembrist kuni 2013. aasta jaanuarini. Seevastu 3. meetme eesmärgiks olev hageja võlgade osaline kustutamine leidis aset 2015. aastal (vt eespool punkt 7). Seega, kui 1. ja 2. meede võeti samal ajal, siis 3. meede võeti alles kaks aastat hiljem.
- 108 Lisaks ei nähtu vaidlustatud otsusest ega Üldkohtu käsutuses oleva toimiku dokumendist, et 3. meede oli 1. ja 2. meetme vastuvõtmise ajal ette nähtud või prognoositav, kusjuures tuleb täpsustada, et see kriteerium on üks asjakohastest teguritest, mida komisjonil tuleb vastavalt eespool punktis 95 viidatud kohtupraktikale arvesse võtta.

4) 1., 2. ja 3. meetme eesmärk

- 109 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 285 ja 286 kinnitas komisjon, et 1., 2. ja 3. meetmel on sama põhieesmärk, st hageja toetamine ja turul hoidmine ning tema töötajate töökohtade säilitamine.
- 110 Hageja väitel ei olnud kõnealustel meetmetel sama eesmärk. Tema sõnul oli AAASi eesmärk 1. meetmega „võita aega“, et tema olukorda hinnata. 2. meetmega soovis CET Govora kaitsta oma majanduslikke huve, arvestades tema ja hageja vastastikkust tehnoloogilist sõltuvust. 3. meetmega oli abimeetme võtjate eesmärk pöörata oma võlanõuded täitmisele, kustutades samas osa nõuetest, et maksimeerida võla sissenõudmine maksejõuetusmenetluses.
- 111 Mis puudutab 1. meedet, siis tuleb märkida, et selle analüüsimisel heidab komisjon AAASile sisuliselt ette teatavat passiivsust suhteliselt lühikese neljakuulise ajavahemiku jooksul, mille vältel ei pööranud viimane oma nõudeid hageja ees täitmisele. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul aga takistab Rumeenia õigus AAASil oma nõudeid täitmisele pöörata. Neil asjaoludel näib olevat raske omistada sellele meetmele selget eesmärki.
- 112 2. meetmega seoses piisab kui märkida, et vaidlustatud ei ole asjaolu, et selle eesmärk oli eelkõige kaitsta CET Govora enda majanduslikke huve ja isegi tagada tema püsijäämine turul kontekstis, mida iseloomustab CET Govora ja hageja vastastikune tehnoloogiline sõltuvus, nagu on välja toodud ka eespool punktis 100.
- 113 Mis puudutab 3. meetme eesmärki, siis tuleb meenutada, et see on osa maksejõuetusmenetlusest, mille käigus hääletasid nii avaliku sektori võlausaldajad kui ka eraõiguslikud võlausaldajad reorganiseerimise kava poolt, mis tõi kaasa nende võlausaldajate nõuete osalise kustutamise. Sellise kustutamisega taotlesid võlausaldajad aga kahte eesmärki, milleks oli hageja restruktureerimine ja maksmata võlgade või nendest osa sissenõudmine. Seega ei lange 3. meetme eesmärk kokku 1. ja 2. meetme eesmärgiga.

5) Hageja seisund 1., 2. ja 3. meetme võtmise ajal

- 114 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 286 selgitas komisjon oma järeldust, mille kohaselt kujutavad kolm kõnealust meedet endast vaid ühte sekkumist, viidates „ettevõtja (finants- ja riski)seisundile ajal, mil otsus iga meetme võtmise kohta tehti, st asjaolu, et Oltchim oli maksejõuetuse äärel“.

- 115 Hageja rõhutab siiski, et tema seisund 3. meetme võtmise ajal erines tema seisundist 1. ja 2. meetme võtmise ajal, sest 3. meede võeti tema suhtes algatatud maksejõuetusmenetluses.
- 116 Esiteks leiab Üldkohus, et ühtki maksejõuetusmenetlust 1. ja 2. meetmega hõlmatud perioodi vältel hageja suhtes ei algatatud. Seevastu 3. meede on osa hageja suhtes 30. jaanuaril 2013 algatatud maksejõuetusmenetlusest. Õiguslik seisund, milles hageja oli 3. meetme võtmise ajal, erines seega olukorrast, mis valitses 1. ja 2. meetme rakendamisel.
- 117 Teiseks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 77 ja 78, et ka hageja finantsseisund oli 1. ja 2. meetmega hõlmatud perioodi ja 3. meetme võtmise vahele jäänud ajavahemikus muutunud. Nimelt rakendas hageja enne reorganiseerimise kava heakskiitmist maksejõuetusmenetluse ajal meetmeid oma kulude vähendamiseks, otsustades muu hulgas koondada oma töötajad, vahetada peamises tootmisrajatises välja elektrolüüseri ja taaskäivitada oksoalkoholide tehase. Need meetmed võimaldasid hagejal parandada oma majandus- ja finantstulemusi, tema 2015. aasta käive suurenes 2014. aastaga võrreldes 31% ja 2013. aastaga võrreldes 59% ning samuti paranes tema kasum enne intresse, makse ja kulumit (EBITDA).

6) 1., 2. ja 3. meetme kontekst

- 118 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 285, 288 ja 290 leidis komisjon, et kõnealused kolm meedet on lahutamatu seotud ka nende konteksti tõttu, mida iseloomustab eelkõige memorandumis olemasolu ja hulk Rumeenia ametivõimude avalikke avaldusi.
- 119 Hageja väidab, et ei memorandum ega avalikud avaldused võimalda asuda seisukohale, et kõnealused meetmed olid lahutamatu seotud, kuna sisuliselt ei ole memorandumis ja nimetatud meetmete vahel mingit seost. Hageja rõhutab, et memorandumis kehtestati üksnes koostööraamistik tema peamiste nii avaliku sektori kui ka eraõiguslike võlausaldajate ja aktsionäride vahel ning et see ei sisaldanud ühtki riigi või teiste avalik-õiguslike asutuste kohustust anda talle riigiabi. Samuti ei sisalda memorandum lepingulisi kohustusi võlgade kustutamiseks. Niisamuti ei näita avalikud avaldused, et riik on võtnud tema suhtes siduvaid kohustusi.

i) Memorandum

- 120 Alustuseks tuleb esiteks märkida, et komisjon ei kvalifitseerinud memorandumis meetmena, mis kujutab endast riigiabi. Seega on tegemist üksnes konteksti ühe elemendiga, millesse asjaomased meetmed kuuluvad.
- 121 Teiseks tuleb märkida, et memorandumile kirjutasiid alla mitte ainult juhatuse esindajad, vaid ka riigi osalusega äriühingud ja kaks erapanka, kes kuulusid hageja peamiste võlausaldajate hulka. Komisjon ei väida, et riik sundis neid võlausaldajaid memorandumiga ühinema. Asjaolu, et nii avaliku sektori kui ka eraõiguslikud võlausaldajad otsustasid selle sõlmida, annab tunnistust sellest, et vähemalt mõned memorandumile alla kirjutanutest võisid selle sõlmimisel juhinduda omaenda majanduslike huvide kaitsmisest, mitte väidetavast eesmärgist toetada ja säilitada hageja tegevus turul.
- 122 Kolmandaks tuleb märkida, et mõned väidetavate abimeetme võtjad, nagu CET Govora 2. meetme raames ja ANE 3. meetme raames, ei ole memorandumis osalised.

- 123 Neljandaks, mis puudutab memorandumi sisu, siis selles oli peaasjalikult ette nähtud, et alla kirjutanud osalised kohustusid tegema koostööd, et töötada välja strateegia, mis tagab hageja pikaajalise elujõulisuse ning võimaldab tal saavutada jätkusuutliku kasumlikkuse, maksevõime ja likviidsuse taseme, eelkõige selleks, et kaitsta oma võlausaldajaid ja tagada hageja reorganiseerimine. Memorandum sisaldas allakirjutatud pankade, riigi ja hageja kohustusi selle strateegia elluviimise tagamiseks.
- 124 Samas ei maini ükski memorandumi tingimus ei otseselt ega kaudselt 1., 2. ja 3. meetet. Täpsemalt öeldes ei näe ükski selle tingimus ette AAASi kohustust jätta täitmisele pööramata nõue, mis tal hageja vastu on, ega jätta oma nõuete kaitsmiseks viimase suhtes võtmata muid meetmeid, mis on 1. meetme ese. Samamoodi ei kohusta ükski memorandumi tingimus AAASi, ANEd, Salromi või Electricat nõustuma oma nõuete mis tahes kustutamisega, ega kiitma heaks konkreetset reorganiseerimise kava, mis on 3. meetme ese. 2. meetme puhul piisab kui märkida, et selle ainus võtja, ehk CET Govora, ei olnud memorandumi osaline.
- 125 Lisaks nägi memorandumi punkt 8.1 ette järgmist:
- „Käesoleva lepingu sätteid ei või tõlgendada poole õiguste, eesõiguste või huvide taganemisõiguse, piiramise või peatamisena lepingu alusel, mille osaline ta on või mis võivad tuleneda kohaldatavatest õigusaktidest. Igasuguse ebaselguse vältimiseks lepivad lepinguosalised kokku, et käesolevat kokkulepet ei saa tõlgendada kui maksete peatamise või reorganiseerimise moratoriumina, või pankade, Electrica või [AAASi] kohustusena leppida kokku võlgade või muu reorganiseerimismeetme ajatamises või rahastamises, rakendada võlgade kustutamist, maksete peatamist või muude samalaadsete meetmete võtmist seoses Oltchimiga.“
- 126 Selles memorandumi tingimuses on sõnaselgelt sätestatud, et „[v]ältimaks mitmeti mõistetavust“, ei kohusta memorandum allakirjutatud loobuma oma nõuetest hageja vastu või nõustuma mis tahes reorganiseerimise kavaga ega üldisemalt loobuma mis tahes lepingulisest või muust õigusest hageja suhtes.
- 127 Viiendaks nähtub vaidlustatud otsuses komisjoni tehtud järeldustest, et tegelikult oli memorandumi väidetav mõju iga kõnealuse kolme meetme puhul ja iga väidetava abi andja puhul erinev. Sellest annavad tunnistust järgmised näited. Mis puudutab 1. meetet, siis nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 231, ei takistanud asjaolu, et Electrica kirjutas memorandumile alla, teda siiski võtma meetmeid oma nõuete sissenõudmiseks alates 2012. aasta novembrist, erinevalt AAASist, kes oli samuti memorandumile alla kirjutatud. Mis puudutab 2. meetet – nagu hageja märgib ja nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 255–257 ja 263, siis asjaolu, et Salrom kirjutas memorandumile alla, ei takistanud teda samuti tegutsemast eraõigusliku võlausaldajana, mis viis komisjoni järelduseni, et Salrom ei andnud 2. meetme raames hagejale riigiabi. Mis puudutab 3. meetet, siis piisab kui märkida, et vaidlustatud otsuse 84. joonealusest märkusest tuleneb, et CFR Marfă, memorandumi osaliseks olev riigi osalusega ettevõtja hääletas reorganiseerimise kava heakskiitmise vastu.
- 128 Seega, võttes arvesse memorandumi sisu ja selle erinevate allkirjastajate tegutsemist 1., 2. ja 3. meetme raames, ilmneb esiteks, et memorandumi mõju nende meetmete ulatusele oli piiratud, ja teiseks, et selle võimalik mõju igale meetmele eraldi ei olnud sama.
- 129 Seda järeldust ei sea kahtluse alla komisjoni rõhutatud asjaolu, et memorandumile kirjutasiid alla kolme ministeeriumi esindajad ning peaminister kiitis selle heaks. Hageja väitel kuulus asjaolude asetleidmise ajal tema enamusosalus riigile ja ta oli ise memorandumi osaline, nii et

memorandumi allkirjastamine kõrgete riigiametnike poolt tuleneb nähtavasti tema peamiste riiklike aktsionäride korraldust ja toimimist reguleerivast õiguslikust raamistikust. Igal juhul ei muuda see asjaolu kuidagi memorandumi sisu ega takistanud selle erinevatel allkirjastajatel tegutsemast iga kõnealuse meetme raames erinevalt ja mitte kooskõlastatult, nagu on märgitud eespool punktis 127.

ii) Avalikud avaldused

130 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 285 viitas komisjon selle otsuse teistele põhjendustele, mainides ka mitmeid Rumeenia ametivõimude avalikke avaldusi tõendamaks, et kõnealused kolm meetet olid osa tervikstrateegiast, mille eesmärk oli hageja tegevuse jätkamine ja tema likvideerimise ärahoidmine.

131 Kõigepealt tuleb märkida, et komisjon ei kvalifitseerinud avalikke avaldusi meetmetena, mis kujutavad endast riigiabi.

132 Seega tuleb analüüsida, kas avalike avaldustega kui konteksti osadega saab tõendada, et 1., 2. ja 3. meede olid niivõrd tihedalt omavahel seotud, et neid oli võimatu eraldada, mistõttu tuli neid käsitleda ühe riigiabina.

133 Komisjon viitas järgmistele avaldustele:

- Rumeenia peaministri 1. oktoobri 2012. aasta pressiteates, milles ta teatas muu hulgas, et nad peavad „nüüd selgitama varuplaani tegevuse taaskäivitamiseks, töökohtade säilitamiseks ja uueks erastamisprotsessiks valmistumiseks väga erinevates, märkimisväärselt paranenud tingimustes“, et „Oltchimi taaskäivitamiskava“ esitletakse lähiajal, et ametiasutused hakkavad selleks pidama ametlikke arutelusid kõigi peamiste võlausaldajatega (vaidlustatud otsuse põhjendus 27). Selle avaldusega tehakse teatavaks arutelude algus, mille tulemusel võeti ligikaudu poolteist kuud hiljem vastu memorandum. Seega ei ole sellel avaldusel võrreldes memorandumi endaga autonoomset sisu;
- majandusministeeriumi riigisekretäri 17. oktoobri 2012. aasta avaldus, milles ta teatas hageja osalisest taasavamisest ja valitsuse kavatsusest anda talle päästmisabi (vaidlustatud otsuse põhjendus 28). Kõnealust „päästmisabi“ aga ei antud ja igal juhul ei ole see vaidlustatud otsuse ese;
- majandusministri 15. novembri 2012. aasta avaldus, milles ta sisuliselt teatas, et „[m]aksejõuetuse võimalus on välistatud, kui meil on kokkulepe [Oltchimi] peamiste võlausaldajatega“, ning memorandumi vastuvõtmisest, mis kirjutati alla kaheksa päeva hiljem ja mille eesmärk oli selle avalduse kohaselt „Oltchimi taaskäivitada, päästa ja restruktureerida kontrollitud viisil ning võlausaldajate nõusolekul“ (vaidlustatud otsuse põhjendus 30). Esiteks on selle avalduse mõju piiratud, sest erinevalt ministri äsja avaldatud teatest algatati ligikaudu kaks kuud hiljem maksejõuetusmenetlus. Teiseks antakse selles avalduses teada memorandumi allkirjastamisest ja sellel ei ole seega memorandumiga võrreldes autonoomset sisu;
- hageja töötajate ametiühingu juhtide avaldused (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt b) ja 72. joonealune märkus). Ent kuna need ei ole riigi esindajate avaldused, ei ole need asjakohased;

- üks 26. jaanuari 2013. aasta ajaleheartikkel, milles on mainitud, et endine majandusminister arutas hageja erastamise ebaõnnestumise tagajärgi, mainides muu hulgas, et „maksejõuetusmenetluse algatamine Oltchimi suhtes [on] elujõuliste osade ümberkorraldamise ja väärtustamise võimaluseks (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt c). See avaldus ei sisalda ühtki riiklikku kohustust;
- 29. märtsi 2013. aasta ajaleheartikkel, mille kohaselt Rumeenia peaminister sisuliselt teatas, et komisjon ei kiida heaks hagejale riigiabi andmist, et seetõttu peab hageja saama rahastust pankadelt ja kauplejatelt ning et valitsus on huvitatud „töökohtade säilitamisest“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt d). Vastupidi sellele, mida väidab komisjon, näitab see avaldus, et asjaomasel liikmesriigil ei olnud mingit kavatsust hagejale riigiabi anda. Mis puudutab asjaolu, et valitsus „on huvitatud“, et töökohad säiliks, siis Üldkohus ei näe selles ühtegi võimalikku etteheidet ega ühtki viidet riigi tahtele anda hagejale abi;
- majandusministri 2013. aasta märtsi avaldus, milles ta märkis, et eelistab leida hageja kapitalisse investeeriva strateegilise investori, mis on olulisem kui müügihind (vaidlustatud otsuse põhjendus 204 punkt e). See avaldus ei sisalda Rumeenia ametivõimude võetud kohustusi;
- majandusministri 30. mai 2013. aasta avaldus, milles ta märkis, et „peale tootemargi on Oltchimil märkimisväärne hulk patente, mis on väärt miljoneid eurosid“ ja et „selle äriühingu hävitamine võrdus intellektuaalomandi varasalve hävitamisega“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt f). Ent see avaldus ei ole kõnealuste meetmetega kuidagi seotud;
- majandusministri 9. juuli 2013. aasta avaldus, milles ta kinnitas muu hulgas, et „võimalik on leida lahendused organisatsiooni päästmiseks“, et hageja puhul on küsimus „uhkuses ja rahvuslikus väärikuses“, ning et ta „väärrib päästmist“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt g). Kuigi see avaldus annab mõista, et Rumeenia ametiasutused soovisid hagejat „päästa“, on tegemist pelgalt poliitilise avaldusega, millega rahustada töötajaid ning avalikkust üldisemalt. Lisaks ei sisalda see avaldus ühtegi Rumeenia ametivõimude selget, täpset, konkreetset ja kindlat kohustust võtta vastu reorganiseerimise kava, mille täpne kohaldamisala ei olnud avalduse tegemise ajal veel teada;
- majandusministri 2013. aasta septembrikuu avaldus, milles ta teatas sisuliselt, et hageja võlausaldajad kiidavad lähiajal heaks „rahastamise“, et ta saab laenu erapankadelt ja et „Oltchim nr 2“ saab vabaks võlgadest võlausaldajate ees „septembri lõpus“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt h). See avaldus näib viitavat erasektori rahastusele ega sisalda ühtegi selget, täpset ja kindlat riigi kohustust. Lisaks näitab asjaolu, et nimetatud minister seisis vastu „suurte riigile kuuluvate ettevõtete likvideerimisele“, ka pelgalt poliitilist avaldust, mis ei sisalda ühtki selget riigi kohustust;
- Rumeenia peaministri 19. veebruari 2014. aasta avaldus, milles ta innustas majandusministrit „Oltchimi probleemi“ üle võtma, lisades, et ta „ei tahaks, et olukord väljuks kontrolli alt [...] poliitilise suutlikkuse puudumise tõttu“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt i). See avaldus on väga üldine;
- majandusministri 2014. aasta avaldused, mille kohaselt hageja „[oli] rahvuslikult ja strateegiliselt tähtis äriühing“, „investorite[l] [oli] huvi [...] võtta üle ka Arpechimi rafineerimistehas“ ja „Oltchimit ei suleta kunagi“ (vaidlustatud otsuse põhjenduse 204 punkt j). Kuigi viimati nimetatud väide võiks viidata sellele, et Rumeenia ametiasutused soovisid vältida hageja sulgemist, ei ole see avaldus siiski piisavalt täpne ja konkreetne.

- 134 Lisaks ei ole pelk asjaolu, et avaliku sektori ja eraõiguslikud võlausaldajad arvestavad vastutavate isikute avalike avaldustega, et määrata kindlaks nende tegutsemine turul, piisav tõendamaks, et 1., 2. ja 3. meetme vahel olid nii tihedad seosed, et neid oli võimatu eraldada.
- 135 Lisaks, mis puutub 9. märtsil 2015 võetud 3. meetmesse, siis need erinevad avalikud avaldused tehti ligikaudu üks või kaks aastat enne seda, samas kui selle meetme ajaliselt kõige lähim avaldus tehti 3. juunil 2014, s.o umbes üheksa kuud enne selle meetme võtmist. Järelikult, kuigi neid avaldusi võib konteksti osana arvesse võtta, ei ole nende avalduste ja 3. meetme võtmise vahele jäävat aega arvestades tõendatud, et need oleksid nimetatud meetmega piisavalt tihedalt seotud.
- 136 Seega, kuigi komisjon võis õiguspäraselt neid avaldusi arvesse võtta 1., 2. ja 3. meetme konteksti osana, ei nähtu nende sisust, et 1., 2. ja 3. meetme vahel oleks sedavõrd tihedad seosed, et neid oli võimatu eraldada, mistõttu tuleb neid pidada üheks riigiabiks.

7) Järeldus

- 137 Arvestades kõiki eespool punktides 94 ja 95 viidatud kohtupraktikas välja toodud kriteeriume, eelkõige 1., 2. ja 3. meetme eset ja laadi, nende erinevaid võtjaid, meetmete ajalist järjestust, asjaolu, et need ei olnud esimese sekkumise ajal ette nähtud või prognoositavad, nende eesmärgi, hageja olukorda meetmete rakendamise ajal, samuti ka konteksti, kuhu need kuuluvad, siis tuleb järeldada, et erinevalt seisukohast, mida komisjon väljendas vaidlustatud otsuse punktis 6.1.2.4, ei ole kõnealused meetmed omavahel nii tihedalt seotud, et neid oleks võimatu lahutada. Järelikult tuleb 1., 2. ja 3. meedet pidada ELTL artikli 107 lõike 1 kohaldamisel kolmeks eraldiseisvaks sekkumiseks.

2. Kõnealuste meetmete kvalifitseerimine riigiabiks

- 138 Kõigepealt tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on meetme ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses „riigiabiks“ kvalifitseerimiseks nõutav, et on täidetud kõik järgmised tingimused. Esiteks peab olema tegemist riigi poolt või riigi ressurssidest antud abiga. Teiseks peab see sekkumine võimalikult kahjustama liikmesriikide vahelist kaubandust. Kolmandaks peab see andma abisaajale valikulise eelise. Neljandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi (21. oktoobri 2020. aasta kohtuotsus Eco TLC, C-556/19, EU:C:2020:844, punkt 18 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 139 Riigiabi kontrollimise raames tuleb komisjonil vaidlustatud otsuses üldjuhul esitada tõendid riigiabi olemasolu kohta. Nimelt peab komisjon tõendama, et ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi olemasolu tingimused on täidetud (vt selle kohta 24. septembri 2019. aasta kohtuotsus Madalmaad jt vs. komisjon, T-760/15 ja T-636/16, EU:T:2019:669, punktid 194, 196 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 140 Käesolevas asjas ei vaidle hageja vastu sellele, et 1. ja 2. meede hõlmab riigi ressursse ja on riigiga seostatavad. Küll aga ei ole ta nõus, et see tingimus on täidetud 3. meetme puhul. Lisaks leiab hageja, et ükski kõnealune meede ei anna talle eelist.

a) Riigi ressursside ülekandmine 3. meetme raames ja selle meetme riigiga seostatavus

- 141 Vaidlustatud otsuse punktis 6.1.1.3 märkis komisjon, et AAASi, Electrica, Salromi, CET Govora ja ANE poolt reorganiseerimise kava raames oma võlanõuetest ühe osa kustutamine hõlmas riigi ressursside ülekandmist ja on riigiga seostatav.
- 142 Hageja väidab sisuliselt esiteks, et Electrica nõuete osaline mahakandmine 3. meetme raames ei tähenda riigi ressursside ülekandmist, ja teiseks, et 3. meede tervikuna ei olnud riigiga seostatav.
- 1) Küsimus, kas reorganiseerimise kava raames Electrica nõuete osaline mahakandmine hõlmas riigi ressursside ülekandmist*
- 143 Hageja märgib, et 2014. aasta juulis Electrica, mis oli seni riigi osalusega äriühing, erastati, mille järel ei olnud ta alates sellest kuupäevast enam riigi valitseva mõju all riigi osalusega äriühing. Seega ei olnud Electrica vahendid riigi ressurssid, mistõttu selle ettevõtja poolt hageja võlgadest ühe osa mahakandmine ei hõlmanud riigi ressursside ülekandmist.
- 144 Komisjon väidab sisuliselt, et küsimus, kas Electrica oli riigi osalusega äriühing, ei ole käesoleval juhul asjakohane, kuna Rumeenia mängis 3. meetme rakendamisel ja selle rahastamisviisi valimisel olulist rolli.
- 145 Vaidlustatud otsuses märkis komisjon, et alates 2014. juulist on suurem osa Electrica aktsiatest eraomandis ning riigile kuulus tema kapitalis üksnes 48,78% osalus.
- 146 Vaidlustatud otsus ei sisalda ühtegi muud põhjendust Electrica olukorra kohta, mis esines pärast erastamist ja võiks selgitada põhjuseid, miks komisjon leidis, et tema võlgade osaline mahakandmine 3. meetme raames hõlmas riigi ressursside ülekandmist.
- 147 Kohtupraktika kohaselt peab selleks, et eeliseid saaks lugeda ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses „abiks“, neid ühest küljest olema vahetult või kaudselt antud riigi ressurssidest ja teisest küljest peavad need olema riigiga seostatavad (vt 13. septembri 2017. aasta kohtuotsus ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika). „Riigi ressurssidest“ sekkumise mõiste on mõeldud hõlmama lisaks riigi poolt vahetult antud eelistele ka neid eeliseid, mida antakse riigi poolt abi haldamiseks määratud või asutatud avalik-õigusliku või eraõigusliku isiku kaudu (vt selle kohta 9. novembri 2017. aasta kohtuotsus Viasat Broadcasting UK vs. TV2/Danmark, C-657/15 P, EU:C:2017:837, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika). ELTL artikli 107 lõige 1 hõlmab kõiki rahalisi vahendeid, mida avaliku võimu organid saavad ettevõtjate toetamiseks kasutada, sõltumata sellest, kas need vahendid kuuluvad või ei kuulu püsivalt riigivara hulka. Isegi juhul, kui abimeetmele vastavad summad ei ole alaliselt riigikassa valduses, piisab asjaolust, et need on pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevate riigiasutuste käsutuses, et kvalifitseerida need „riigi ressurssideks“ (vt 15. mai 2019. aasta kohtuotsus Achema jt, C-706/17, EU:C:2019:407, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka 17. juuli 2008. aasta kohtuotsus Essent Network Noord jt, C-206/06, EU:C:2008:413, punkt 70 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 13. septembri 2017. aasta kohtuotsus ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 148 Käesolevas asjas ei vaidle komisjon vastu hageja väitele, mille kohaselt Rumeenia ei kontrollinud alates 2014. aasta juulist enam häälteenamust Electricas, ei saanud nimetada enamikku selle ettevõtja haldus-, juhtimis- või järelevalveorganite liikmetest ning tal ei olnud selle ettevõtja põhikirja kohaselt mingit eriõigust, mis võimaldaks tal selle otsuseid kontrollida.

- 149 Ühegi Üldkohtu käsutuses oleva toimiku materjali põhjal ei ole võimalik järeldada, et Electrica vahendid, mida 3. meetme raames kasutati, olid pidevalt avaliku kontrolli all ja seega pädevatele riigiasutustele kättesaadavad eespool punktis 147 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 150 Pelk asjaolu, et selline ettevõtja nagu Electrica kirjutas memorandumi alla 2012. aastal (vaidlustatud otsuse põhjendus 203), ei tähenda, et tema vahendid olid riigi kontrolli all. Igal juhul ei kontrollinud riik 3. meetme rakendamise ajal 2015. aastal enam Electrica vahendeid.
- 151 Samuti asjaolu, et eraettevõtja võib arvesse võtta ametivõimude avalikke avaldusi (vaidlustatud otsuse põhjendus 205), kui ta otsustab oma tegevuse üle turul, ei tähenda – kui puuduvad muud konkreetsed tõendid selle kohta – mingil juhul, et tema vahendid oleksid riigi kontrolli all või tema käsutuses.
- 152 Lisaks ei oma tähtsust komisjoni rõhutatud asjaolu, et Electrica nõuded 3. meetme raames olid tekkinud enne erastamist, kuna esiteks kajastuvad ettevõtja erastamisele eelnenud võlad ja nõuded tavaliselt tema müügihinnas, ja teiseks tegi Electrica otsuse reorganiseerimise kava heaks kiita 2015. aastal, s.o pärast tema erastamist.
- 153 Samuti asjaolu, et pärast Electrica erastamist kuulus riigile 48,78% tema kapitalist ja riigile jäi komisjoni sõnul „suurel määral mõju“ Electrica kaubanduspoliitikale, ei tähenda – kui puuduvad muud konkreetsed tõendid –, et tema ressursid olid pidevalt riigi kontrolli all või tema käsutuses eespool punktis 147 viidatud kohtupraktika tähenduses. Vastupidi, eespool punktides 148–152 esitatud analüüs viitab sellele, et vaatamata oma osalusele, mis oli küll oluline, kuid muutunud Electrica kapitalis vähemusosaluseks, ei olnud riigil ühtki mehhanismi, mis võimaldaks tal kontrollida, kuidas see ettevõtja oma ressursse 3. meetme raames haldas.
- 154 Lõpuks ei saa komisjon tugineda ka 27. septembri 2012. aasta kohtuotsusele Prantsusmaa vs. komisjon (T-139/09, EU:T:2012:496). Selles kohtuotsuses järeldas Üldkohus, et teatavate põllumajandustootjate organisatsioonide kasuks võetud abimeetmed, mida rahastatakse osaliselt vabatahtlikest eramaksetest, toovad kaasa riigi ressursside ülekandmise sisuliselt põhjusel, et Prantsuse ametiasutused otsustavad ühepoolselt abikavast rahastatavate meetmete ja nende rakendamise korra üle, samas kui nende meetmete saajatel oli üksnes õigus riigi poolt kindlaks määratud süsteemis osaleda või mitte, nõustudes või keeldudes viimase määratud maksetest. Kuid erinevalt sellest juhtumist ei ole komisjon käesolevas asjas tõendanud, et Rumeenia ametiasutused otsustasid ühepoolselt viisi, kuidas Electrica vahendeid tuleb 3. meetme raames kasutada.
- 155 Electrica Furnizare puhul, mis on hageja üks võlausaldaja, mille aktsiatest aastatel 2011–2017 kuulus enamus Electricale, piisab tõdemusest, et vaidlustatud otsuses ei kvalifitseerinud komisjon selle äriühingu tegevust riigiabi, mistõttu poolte sellekohased argumendid ei mõjuta vaidlustatud otsuse õiguspärasust.
- 156 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et 3. meede hõlmas seoses Electrica nõuete osalise mahakandmisega riigi ressursside ülekandmist, ega järelikult ka seda, et see kujutas endast riigiabi, kuivõrd seda anti Electrica kaudu.

2) 3. meetme ülejäänud osa riigiga seostatavus

- 157 Hageja väidab, et 3. meetme ülejäänud osa, st AAASi, Salromi, CET Govora ja ANE nõuete osaline mahakandmine reorganiseerimise kava raames ei olnud riigiga seostatav.

- 158 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu. Ta väidab, et vaidlustatud otsuses on ta õiguslikult piisavalt tõendanud, et 3. meede on riigiga seostatav.
- 159 Vaidlustatud otsuses järeldas komisjon, et 3. meede on riigiga seostatav esiteks seetõttu, et maksejõuetust reguleerivate Rumeenia õigusnormide kohaselt ei saa reorganiseerimise kava heaks kiita ilma AAASi või CET Govora nõusolekuta (vaidlustatud otsuse põhjendus 201). Teiseks koostas reorganiseerimise kava pankrotihaldur, kelle oli määranud kohus kui riigiorgan (vaidlustatud otsuse põhjendus 202). Kolmandaks kiideti reorganiseerimise kava heaks tänu nende avaliku- ja erasektori võlausaldajate nõusolekule, kes olid 2012. aasta novembris allkirjastanud memorandumid kui vahendi, mida riik kasutas hageja turul hoidmiseks ja võlausaldajate üldkoosolekul vajaliku häälteenamuse saamiseks, et kindlustada reorganiseerimise kava vastuvõtmine (vaidlustatud otsuse põhjendused 202, 203 ja 205–210). Neljandaks kinnitavad riigi kavatsust hageja turul hoidmiseks kohta avalikud avaldused (vaidlustatud otsuse punkt 204). Viiesandaks esitas komisjon teatud konkreetsemaid tõendeid, mis näitavad, et ANE tegevus 3. meetme raames on riigiga seostatav (vaidlustatud otsuse põhjendused 212–217).
- 160 Kohtupraktika kohaselt peab selleks, et eeliseid saaks lugeda ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses „abiks“, need olema riigiga seostatavad (vt 13. septembri 2017. aasta kohtuotsus ENEA, C-329/15, EU:C:2017:671, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika). Sellega seoses tuleb märkida, et kui eelise annab avalik-õiguslik asutus, on see määratluse kohaselt riigiga seostatav, isegi kui asjaomane ametiasutus on teiste ametiasutuste suhtes õiguslikult iseseisev (vt selle kohta 12. detsembri 1996. aasta kohtuotsus Air France vs. komisjon, T-358/94, EU:T:1996:194, punkt 62).
- 161 Kuna käesolevas asjas on 3. meede vaidlustatud otsuse artikli 1 punktis c määratletud kui mõningate võlausaldajate poolt võlgade „reorganiseerimise kava alusel“ tühistamine, siis tuleb analüüsida, kas see kava, mille heakskiitmine hageja võlausaldajate poolt tõi kaasa tema võla osalise tühistamise, oli tervikuna riigiga seostatav ELTL artikli 107 lõike 1 tähenduses.
- 162 Nimelt tuleb tõdeda, et teatavate võlgade osaline tühistamine 3. meetme raames ei olnud mitte ühepoolset tühistamine, mille iga kõnealune võlausaldaja otsustab eraldi, vaid maksejõuetusmenetluse raames toimunud kollektiivne tühistamine, millele kohaldatakse spetsiifilisi õigusnorme, mis puudutavad eelkõige võlausaldajate üldkoosolekul nõutud häälteenamust, et reorganiseerimise kava heaks kiita. Teisisõnu ei saanud konkreetse võlausaldaja üks poolthääl nimetatud kavale tuua kaasa kava heakskiitmist, välja arvatud juhul, kui tema nõuded iseenesest vastavad selleks vajaliku häälteenamuse osas seaduses sätestatud nõuetele.
- 163 Samuti tuleb tõdeda, et võlausaldajate nimekiri sisaldas mitut avaliku sektori ja eraõiguslikku võlausaldajat ning oma poolthääle sellele kavale andsid nii avaliku sektori kui ka eraõiguslikud võlausaldajad.
- 164 Neil asjaoludel tuleb selleks, et kontrollida, kas komisjon leidis õigesti, et reorganiseerimise kava on riigiga seostatav, kõigepealt kontrollida, kas AAASi, ANE, Salromi ja CET Govora poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav. Teiseks tuleb kindlaks teha, kas neil võlausaldajatel, kelle poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav, tuli liikmesriigi õiguse kohaselt kokku nõutav häälteenamuse, et see kava heaks kiita.

i) AAASi, Salromi, CET Govora ja ANE häälte riigiga seostatavus

– AAASi hääle riigiga seostatavus

165 Vaidlustatud otsuse põhjendustest 186, 187 ja 201 nähtub, et komisjoni hinnangul oli AAASi hääl riigiga seostatav eelkõige seetõttu, et viimane on avalik-õiguslik asutus ja allub valitsusele.

166 Hageja ei vaidle sellele järeldusele vastu.

– Salromi hääle riigiga seostatavus

167 Hageja väitel ei sisalda vaidlustatud otsus ühtki hinnangut selle kohta, kas Salromi poolthääl reorganiseerimise kavale oli riigiga seostatav. Asjaolu, et riigile kuulus Salromis enamusosalus, et ta oli nimetanud selle äriühingu nõukogusse esindajad ja et riik pidi heaks kiitma Salromi aastaelarve, peaks tema sõnul olema küll piisav tõendamaks, et Salrom on riigi osalusega äriühing, kuid mitte seda, et tema poolthääl nimetatud kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav.

168 Komisjon väidab sisuliselt, et Salromi hääle riigiga seostatavus tuleneb „riigi sekkumise kõrgest tasemest meetme ja selle rahastamisviisi määratlemisel“ eelkõige memorandumi ja avalike avalduste kaudu.

169 Esiteks tõdeb Üldkohus, et vaidlustatud otsuse punktis 6.1.1.3 (põhjendused 201–218), mis käsitleb 3. meetme riigiga seostatavust, jättis komisjon uurimata, kas Salromi, võlausaldaja ja eelkõige soolalahuse tarnija hääl oli riigiga seostatav. Nimelt viitab see punkt Salromile kahel korral, millest ühel juhul vaidlustatud otsuse 70. joonealusele märkusele, milles on vaid märgitud, et Salrom oli üks memorandumi alla kirjutanud isikutest, ja teine otsuse põhjendusele 218, mis on vaidlustatud otsuse selle punkti kokkuvõttev põhjendus ja milles komisjon järeldab, et 3. meetme kohaldamine Salromi poolt oli riigiga seostatav. Samas punktis viitas komisjon 3. meetme riigiga seostatavuse põhjendamiseks üldiselt ja ilma konkreetselt Salromi mainimata memorandumi allkirjastamisele mõnede hageja võlausaldajate poolt ja avalikele avaldustele.

170 Selles osas ei vaielda vastu, et Salrom oli 3. meetme võtmise ajal riigile kuuluv ettevõtja. Kohtupraktikast aga nähtub, et meetme riigiga seostatavust ei ole võimalik tuletada pelgalt asjaolust, et selle on võtnud riigi osalusega äriühing. Nimelt, olgugi et riik saab riigi osalusega äriühingut kontrollida ja tal on valitsev mõju sellise äriühingu tegevuse üle, ei saa automaatselt eeldada, et konkreetsel juhul seda kontrolli tegelikult tehakse, kusjuures tuleb täpsustada, et sellisel juhul ei ole nõutav, et üksikasjaliku uurimise alusel oleks tõendatud, et avaliku sektori asutused kallutasid konkreetselt riigi osalusega ettevõtjat kõnealuseid abimeetmeid võtma (vt selle kohta 16. mai 2002. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, C-482/99, EU:C:2002:294, punktid 51–53).

171 Riigi osalusega äriühingute antud eeliste korral tuleb analüüsida, kas ametiasutused on ühel või teisel viisil seotud asjaomase meetme võtmisega, kuna riigiga seostatavuse võib tuletada juhtumi asjaoludest ja meetme võtmise kontekstist tulenevatest kaudsetest tõenditest. Euroopa Kohus on sellega seoses juba võtnud arvesse asjaolu, et asjasse puutuv asutus ei saanud võtta vastu vaidlustatud otsust, võtmata arvesse avaliku võimu või ametiasutuste antud juhustest tulenevaid nõudeid, või et lisaks nn institutsionaalsetele teguritele, mis riigi osalusega äriühinguid ja riiki seovad, peavad riigi osalusega äriühingud, kelle kaudu abi andmine toimub, arvestama riigiasutuse antud juhiseid. Vastavalt olukorrale võivad osutada riigi osalusega äriühingu võetud abimeetme riigiga seostatavuse tuvastamisel asjakohaseks ka muud kaudsed tõendid, näiteks

eeskätt ettevõtja integreerimine avaliku halduse struktuuridesse, tema tegevuse laad ja tegutsemine turul tavapärastel konkurentsitingimustel, ettevõtja õiguslik seisund ehk see, kas ta kuulub avaliku õiguse või äriõiguse kohaldamisalasse, ametiasutuste poolt äriühingu juhtimise üle tehtava järelevalve intensiivsus ning kõik muud kaudsed tõendid, mis näitavad konkreetsel juhul, et ametiasutused olid seotud meetme vastuvõtmisega või et asjaolu, et nad ei olnud sellega seotud, on ebatöenäoline, võttes arvesse ka meetme ulatust, sisu ja tingimusi (vt selle kohta 16. mai 2002. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, C-482/99, EU:C:2002:294, punktid 52, 55 ja 56).

- 172 Samas tuleb märkida, et vaidlustatud otsuse punktis 6.1.1.3 ei ole komisjon – jättes kõrvale memorandumi ja avalike avalduste olemasolu – välja toonud selliste kaudsete tõendite olemasolu, nagu on esitatud eespool punktis 171, mis võimaldaksid tuvastada, et Salromi tegevus 3. meetme raames on riigiga seostatav.
- 173 Mis puudutab asjaolu, et Salrom kirjutab memorandumile alla, siis tuleb sarnaselt hagejale märkida esiteks, et memorandum nägi sõnaselgelt ette, et selle allkirjastajatel ei olnud mingit kohustust loobuda oma nõuetest hageja vastu, nõustuda konkreetse reorganiseerimise kavaga või üldisemalt loobuda mis tahes lepingulisest või muust õigusest hageja suhtes, mistõttu ei pane memorandum Salromile reorganiseerimise kava raames mingeid kohustusi.
- 174 Teiseks ei nähtu ühestki vaidlustatud otsuse osast põhjused, miks memorandum mängis otsustavat rolli Salromi tegutsemises 3. meetme raames. Vastupidi, selle ettevõtja tegutsemine 2. meetme raames kipub andma tunnistust sellest – nagu nähtub eespool punktist 127 –, et memorandumil selline roll puudus.
- 175 Sama kehtib avalike avalduste kohta, nagu on märgitud eespool punktides 134 ja 136.
- 176 Teiseks märkis komisjon vaidlustatud otsuse punktis 6.1.1.2 (põhjendused 188–200), mis käsitleb 2. meetme riigiga seostatavust, et Rumeeniale kuulus Salromis 51% osalus, ta nimetas selle juhatusse oma esindajad ning et Salromi aastaeelarve pidi saama riigi heakskiidu, kusjuures see eelnev heakskiit puudutas muu hulgas summasid, mis kajastavad nõudeid niisuguste klientide nagu hageja ees (vaidlustatud otsuse põhjendused 191 ja 192). Komisjon rõhutas siiski, et ei ole vaja järeldada, et Salromi tegevus 2. meetme raames oli riigiga seostatav, kuna see meede ei kujutanud endast Salromi abi sisuliselt põhjusel, et viimane tegutses nii, nagu oleks tegutsenud eraõiguslik võlausaldaja (vaidlustatud otsuse põhjendused 193 ja 263).
- 177 Võttes aga arvesse, et 2. meede vastab ajavahemikule septembrist 2012 kuni jaanuarini 2013, saab üksnes märkida, et vaidlustatud otsus ei sisalda midagi, mis annaks tunnistust sellest, et need asjaolud olid 2015. aastal, mil võeti 3. meede, endiselt asjakohased. Ent selleks, et analüüsida, kas seostatavuse kriteerium on täidetud, tuleb arvestada olukorda ajal, mil see meede võeti (vt selle kohta analoogia alusel 2. juuli 2015. aasta kohtuotsus Prantsusmaa ja Orange vs. komisjon, T-425/04 RENV ja T-444/04 RENV, EU:T:2015:450, punktid 221 ja 229).
- 178 Isegi kui eeldada, et kõik need asjaolud olid 2015. aastal endiselt asjakohased, tuleb siiski märkida, et komisjon ei järeldanud 3. meetme raames Salromi tegevuses riigiga seostatavust. Seetõttu ei ole võimalik veenduda neile asjaoludele antud komisjoni hinnangus ja eelkõige teada, kas neist piisas, et seostada 2. meedet Salromiga seoses riigiga. Seega, isegi kui eeldada, et need asjaolud olid 2015. aastal endiselt asjakohased, ei saa Üldkohus asendada komisjoni puuduolevat hinnangut enda omaga.

179 Seetõttu tuleb vastavalt hageja väidetule järeldada, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses õiguslikult piisavalt tõendanud, et Salromi poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav.

– *CET Govora hääle riigiga seostatavus*

180 Hageja väidab, et vaidlustatud otsus ei sisalda ühtki hinnangut selle kohta, kas CET Govora poolthääl reorganiseerimise kavale oli riigiga seostatav. CET Govora ei ole memorandumile alla kirjutanud ja seega on ebatõenäoline, et memorandum võis tema häält mõjutada. Lisaks ei puudutanud hageja sõnul selle otsuse põhjenduses 195 mainitud Vâlcea maavolikogu kui avalik-õigusliku üksuse otsused, mille kohta tuleneb põhjendusest 194, et ta on CET Govora ainuaktsionär, 3. meetet.

181 Komisjon väidab sisuliselt, et nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 196, on CET Govora tegevuse üldist konteksti arvestades „ebatõenäoline“, et riik teda kuidagi ei mõjutanud, arvestades eelkõige memorandumit ja avalikke avaldusi.

182 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 201 ja 205 viitas komisjon otseselt oma analüüsile 2. meetme riigiga seostatavuse kohta osas, mis puudutab CET Govorat, kes on hageja võlausaldaja ja eelkõige elektri ning auru tarnija, põhistamaks oma järeldust, et CET Govora poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav. Vaidlustatud otsuse põhjenduses 201 viitas komisjon põhjendusele 200, mis on 2. meetme riigiga seostatavuse analüüsi järeldav punkt, ning seda üldist viidet tuleks seetõttu mõista kui viidet kõikidele teguritele, mis on 2. meetme riigiga seostatavuse analüüsimise raames sellel eesmärgil esile tõstetud. Komisjon märkis selle kohta kõigepealt sisuliselt, et CET Govora kuulus 100% riigile, seejärel, et 2. meetme esemeks olevaid jätkuvalt tasuta elektritarneid hagejale rakendati Vâlcea maavolikogu mitme otsusega ja lõpuks, et „laiem kontekst“ tõendas, et „on ebatõenäoline, et riik CET Govorat ei mõjutanud“ (vaidlustatud otsuse põhjendused 194–198). Lisaks viitas komisjon vaidlustatud otsuse punktis 6.1.1.3 üldiselt memorandumit allkirjastamisele hageja teatud võlausaldajate poolt ja avalikele avaldustele, et põhjendada 3. meetme riigiga seostatavust.

183 Siinkohal tuleb märkida, et vaidlust ei ole selles, et CET Govora oli 3. meetme võtmise ajal riigi osalusega äriühing. Samas, nagu tuleneb eespool punktis 170 viidatud kohtupraktikast, ei ole võimalik meetme riigiga seostatavust tuletada pelgalt asjaolust, et selle on võtnud riigi osalusega äriühing.

184 Vastavalt eespool punktis 171 meenutatud kohtupraktikale peab komisjon arvesse võtma asjasse puutuvate kaudsete tõendite kogumit, et teha kindlaks, kas CET Govora tegevus 3. meetme raames oli riigiga seostatav.

185 Selles osas ei saa komisjon memorandumile põhjendatult tugineda, kuna CET Govora ei ole seda isegi allkirjastanud. Lisaks, isegi eeldusel, et CET Govora võttis seda 3. meetme üle hääletamisel arvesse, siis nagu on märgitud eespool punktis 173, oli memorandumis sellegipoolest sõnaselgelt ette nähtud, et selle allkirjastajatel ei olnud mingit kohustust loobuda oma nõuetest hageja vastu, nõustuda konkreetse reorganiseerimise kavaga või üldisemalt loobuda mis tahes lepingulisest või muust õigusest hageja suhtes. Mis puudutab avalikke avaldusi, siis piisab, kui viidata eespool punktile 136.

- 186 Mis puudutab vaidlustatud otsuses 2. meetme raames välja toodud kaudseid tõendeid, millele komisjon viitas, siis tuleb tõdeda, et need puudutavad ajavahemikku septembrist 2012 kuni 2013. aasta jaanuarini ning et vaidlustatud otsus ei sisalda midagi, mis annaks tunnistust sellest, et need asjaolud olid 2015. aastal, mil võeti 3. meede, endiselt asjakohased, kusjuures eespool punktis 177 viidatud kohtupraktika kohaselt tuleb selleks, et analüüsida, kas seostatavuse kriteerium on täidetud, arvestada olukorda ajal, mil see meede võeti.
- 187 Lisaks ei ole teatud tegurid, mis puudutavad CET Govora tegevust 2. meetme raames, asjakohased selle analüüsimisel, kas CET Govora poolthääl reorganiseerimise kavale on riigiga seostatav. Nagu väidab hageja, puudutavad vaidlustatud otsuse põhjendustes 29, 85 ja 195 mainitud Vâlcea maavolikogu otsused seega eranditult 2. meedet ega olnud seotud reorganiseerimise kava heakskiitmisega, mis leidis aset rohkem kui kaks aastat hiljem.
- 188 Mis puudutab „laiema konteksti“ asjaolusid, millele viidatakse vaidlustatud otsuse põhjendustes 196 ja 197, siis need ei ole otseselt asjakohased küsimuse puhul, kas CET Govora poolthääl reorganiseerimise kavale oli riigiga seostatav. Nimelt ei ole komisjon selgelt määratlenud seost kahe asjaolu vahel, milleks ühelt poolt on see, et liikmesriigi kriminaalkohtud mõistsid CET Govora tegevjuhi süüdi ametiseisundi kuritarvitamises ja mõjuvõimuga kauplemises ajavahemikul 2011. aasta oktoobrist kuni 2014. aasta juulini, ja teiselt poolt reorganiseerimise kava kinnitamiseks CET Govora antud poolthääl. Samuti ei oma tähtsust asjaolu, et CET Govora tegevjuht oli 2012. aasta oktoobrist kuni 2013. aasta veebruarini ka hageja tegevjuht ning et pärast 2013. aasta veebruari sai ta uuesti CET Govora tegevjuhiks. Lisaks asjaolule, et niisugune olukord puudutab samuti perioodi, mis eelnes 3. meetmega hõlmatud ajavahemikule, ei tähenda ainuüksi asjaolu, et konkreetne füüsiline isik nimetati erinevatel ajahetkedel kahe riigi osalusega äriühingu tegevjuhiks, iseenesest seda, et neist ühe poolt kahe aasta jooksul tehtud toimingud on riigiga seostatavad.
- 189 Järelikult, kuna vaidlustatud otsuses puuduvad muud asjakohased ja ajakohased kaudsed tõendid, tuleb vastavalt hageja väidetule järeldada, et komisjon ei ole suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et CET Govora poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav.

– ANA hääle riigiga seostatavus

- 190 Vaidlustatud otsuses tugines komisjon oma järelduses, mille kohaselt ANE poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav, eelkõige asjaolule, et ANE oli riikliku tähtsusega avaliku sektori asutus, kellel on õigus- ja teovõime ning kelle tegevust koordineerib vee eest vastutav riiklik keskasutus; tema eesmärk on kohaldada riiklikku strateegiat ja poliitikat veevarude majandamise valdkonnas ning tagada valdkonnas eeskirjade järgimine; hallata ja käitada riikliku veemajandussüsteemi taristut ning tagada mitmesuguste rahvusliku ja sotsiaalse tähtsusega tegevuste elluviimine, et selle juhatuse liikmed nimetab ametisse vastutava riikliku keskasutuse juht oma korraldusega ja sinna kuulub rahandusministeeriumi esindaja ja vee eest vastutava riikliku keskasutuse esindaja ning et ANE peadirektor nimetatakse ametisse, tema volitused peatatakse ja ta vabastatakse ametist vee eest vastutava riikliku keskasutuse juhi korraldusega ning et selle tulude ja kulude eelarve kiidab heaks juhatus vee eest vastutava riikliku keskasutuse juhi nõusolekul.
- 191 Hageja väitel ajas komisjon vaidlustatud otsuses segamini kaks erinevat institutsiooni. Eelkõige on väär viide ANAle, mis on tehtud vaidlustatud otsuse põhjenduses 67 sisalduva tabeli 1 kategoorias „[Rumeenia] maksejõuetusseaduse artikli 96 kohaselt tagamata võlausaldajad“, kuna see nõue kuulub teisele avalik-õiguslikule institutsioonile, nimelt Veevarude haldusamet – Olti vesikond

(edaspidi „ANE-ABO“). Hageja sõnul hääletas ANE-ABO reorganiseerimise kava poolt, samas kui ANE ei hääletanud selle kava poolt ega vastu. Järelikult ei analüüsinud komisjon vaidlustatud otsuses, kas ANE-ABO hääle on riigiga seostatav.

192 Komisjon märgib, et ANE-ABO on üks ANE üheteistkümnest piirkondlikust allasutusest. Vaidlustatud otsuse põhjendustes 212–217 esitatud kaalutlused ANE kohta on kohaldatavad ka selle allasutuse suhtes.

193 Hageja piirdub sisuliselt kinnitusega, et komisjon viitas ekslikult asutusele, mis ei ole see asutus, kellel on tema vastu nõudeid. Samas ei vaidle ta vastu ei komisjoni poolt kostja vastuses välja toodud asjaolule, et ANE-ABO on ANE allasutus, ega komisjoni järeldusele, et sisuliselt on vaidlustatud otsuse põhjendustes 212–217 esitatud kaalutlused ANEd puudutavas osas *mutatis mutandis* kohaldatavad tema allasutusele. Nimelt, kuna vastupidist kinnitavad tõendid puuduvad, kehtivad vaidlustatud otsuses ANEd puudutavad asjaolud ka tema allasutuste puhul.

194 Kuigi on kahetsusväärne, et komisjon ajas vaidlustatud otsuses ANE segi tema allasutusega, on neil asjaoludel äärmisel juhul tegemist vormiveaga, mis ei mõjuta vaidlustatud otsuse põhjendatust.

195 Seega tuleb etteheited, mis hageja sellega seoses esitas, tagasi lükata.

– *Vahejärelalus*

196 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et vaidlustatud otsuses suutis komisjon tõendada, et AAASi ja ANE allasutuse poolthääled reorganiseerimise kava heakskiitmisele olid riigiga seostatavad. Seevastu ei ole ta suutnud õiguslikult piisavalt tõendada selle kava raames Salromi ja CET Govora hääle riigiga seostatavust.

ii) Reorganiseerimise kava riigiga seostatavus

197 Esimesena kinnitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 201 sisuliselt, et 3. meede oli riigiga seostatav, kuna reorganiseerimise kava ei oleks saanud heaks kiita ilma AAASi või CET Govora nõusolekuta.

198 See järeldus on aga väär.

199 Esiteks, nagu nähtub eespool punktidest 180–189, ei ole komisjon suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et CET Govora poolthääle reorganiseerimise kava heakskiitmisele oli riigiga seostatav.

200 Teiseks, isegi kui CET Govora poolthääle reorganiseerimise kava heakskiitmisele oleks riigiga seostatav, tuleb sarnaselt hagejale märkida, et vaidlustatud otsuse põhjenduses 201 esitatud komisjoni järeldus ei ole kooskõlas vaidlustatud otsuses esitatud riigisiseste maksejõuetusnormide kirjeldusega.

201 Sellega seoses nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 42, et 5. aprilli 2006. aasta seaduse nr 85 maksejõuetusmenetluse kohta (legea nr 85 privind procedura insolvenței, edaspidi „Rumeenia maksejõuetusseadus“) (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr 359, 21.4.2006) artiklites 100 ja 101 on sätestatud, et kava loetakse vastuvõetuks, kui see saab võlausaldajate kategooriate absoluutse enamuse poolthääled, eeldusel et vähemalt üks ebasoodsas olukorras kategooriatest

kiidab kava heaks. Loetakse, et võlausaldajate kategooria on kava vastu võtnud, kui sellesse kategooriasse kuuluvate nõuete väärtuse seisukohast kiidetakse kava heaks võlausaldajate absoluutse häälteenamusega.

- 202 Lisaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 43, et vastavalt Rumeenia maksejõuetusseaduse artikli 3 lõikele 21 tähendab „ebasoodsas olukorras kategooria“ nõuete kategooriat, mille suhtes kohaldatakse reorganiseerimise kava alusel muu hulgas nõude summa vähendamist.
- 203 Käesolevas asjas, nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjenduses 67 esitatud tabelist 1, jagati hageja võlausaldajad viide kategooriasse, mis tähendas, et kava heakskiitmiseks oli vaja, et vähemalt kolm nendest kategooriatest hääletaksid selle poolt. Vaidlust ei ole selles, et käesolevas asjas olid kõik need võlausaldajate kategooriad ebasoodsas olukorras Rumeenia maksejõuetusseaduse artikli 3 lõike 21 tähenduses, nagu nähtub vaidlustatud otsuse 42. joonealusest märkusest.
- 204 Samast tabelist nähtub lisaks, et AAASil ja CET Govoral oli üheskoos absoluutne enamus nõuete väärtusest ainult kahes kategoorias, nimelt „maksuvõlausaldajate“ ja [Rumeenia] maksujõuetusseaduse artikli 96 alusel „tagamata võlausaldajate“ omas, nagu möönab ka komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 201.
- 205 Seega ei olnud AAASil ja CET Govoral endil vajalikku häälteenamust, et reorganiseerimise kava ise heaks kiita.
- 206 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 205 välja toodud asjaolu, et kolmas kategooria, nimelt töötajate kategooria, „loomulikult“ eelistas kava, arvestades, et see ei näinud ette töötajate nõuete vähendamist, ei ole asjakohane, kuna komisjon ei ole kunagi väitnud, et töötajate hääl oleks olnud riigiga seostatav.
- 207 Lisaks ei ole komisjon tõendanud, et AAASil ja CET Govoral koos oli võimalik reorganiseerimise kava vastuvõtmine blokeerida. Vastupidi, vaidlustatud otsuse põhjenduses 74 ja Rumeenia 2018. aasta mais esitatud märkuste punktis 75 sisalduvast teabest eri võlausaldajate hääle suunitluse kohta ilmneb, et oli piisavalt palju võlausaldajaid, kes oleks hääletanud selle kava poolt, et lugeda kavaga nõustunuks viiest võlausaldajate kategooriast kolm, sealhulgas vähemalt üks „ebasoodsam kategooria“, isegi kui AAAS ja CET Govora oleks hääletanud reorganiseerimise kava vastu.
- 208 Kolmandaks oli AAASil ja ANE allasutusel, kelle hääled olid seostatavad riigiga, nagu komisjon seda õigesti tuvastas, kokku absoluutne häälteenamus ainult ühes nõuete kategoorias, nimelt maksuvõlausaldajate omas. Järelikult ei oleks nad kahekesi saanud reorganiseerimise kava vastu võtta ega blokeerida selle heakskiitmist võlausaldajate üldkoosoleku poolt.
- 209 Neljandaks, isegi kui CET Govora poolthääl reorganiseerimise kava heakskiitmisele oleks riigiga seostatav ning oleks tulnud lisada AAASi ja ANE allasutuse häälele, tuleb märkida, et neil oli kokku absoluutne enamus nõuete väärtusest vaid kahes kategoorias, nimelt „maksuvõlausaldajate“ ja „maksejõuetusseaduse artikli 96 kohaste tagamata võlausaldajate“ omas. Lisaks, isegi kui nad oleksid hääletanud reorganiseerimise kava vastu, oleks olnud piisavalt palju võlausaldajaid, kes hääletanuks selle kava poolt, mistõttu oleks see loetud heakskiidetuks viiest võlausaldajate kategooriast kolme poolt, sealhulgas vähemalt üks ebasoodsas olukorras kategooria. Seega ei oleks nad kahekesi saanud reorganiseerimise kava vastu võtta ega blokeerida selle heakskiitmist võlausaldajate üldkoosoleku poolt.

- 210 Teisena tuleb tagasi lükata vaidlustatud otsuse põhjenduses 202 esitatud väide, mille kohaselt on 3. meede sisuliselt riigiga seostatav, kuna reorganiseerimise kava oli „välja töötanud“ pankrotihaldur, kelle oli määranud kohus kui riigiorgan. Nimelt nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 41, et pankrotihaldur „koostab“ reorganiseerimise kava, mida võlausaldajad peavad seejärel arutama ja heaks kiitma. Kohtu määratud pankrotihalduril ei ole seega õigust reorganiseerimise kava vastu võtta.
- 211 Kolmandana tuleb tõdeda, nagu rõhutab ka komisjon, et vastavalt kohaldatavale liikmesriigi õigusele peab kava heaks kiitma ka pädev kohus kui riigi harund. Küll aga ei saa selline kohus heaks kiita kava, mida võlausaldajad ei ole heaks kiitnud. Tegelikult tähendaks komisjoni väide, kui sellega nõustuda, et kõiki maksejõuetusmenetluses vastu võetud reorganiseerimise kavasad tuleb pidada riigiga seostatavaks ainuüksi seetõttu, et menetluses osaleb pankrotihaldur ja kohtunik.
- 212 Komisjon ei saa selles osas üheski oma väites põhineda 26. oktoobri 2016. aasta kohtuotsusele DEI ja komisjon vs. Alouminion tis Ellados (C-590/14 P, EU:C:2016:797, punktid 59, 77 ja 81) ning 3. märtsi 2016. aasta kohtuotsusele Simet vs. komisjon (T-15/14, EU:T:2016:124, punktid 38, 44 ja 45). On selge, et nendes kohtuasjades kõne all olevad abimeetmed ei olnud millegagi võrreldavad käesolevas kohtuasjas kõne all oleva 3. meetmega. Kohtuasi, milles tehti esimene eespool viidatud kohtuotsus, puudutas alumiiniumitootjatele antud riigiabi, mida muudeti liikmesriigi pädeva kohtu esialgse õiguskaitse määrusega, millega pikendati elektrienergia tarnimise soodustariifi kohaldamist. Kohtuasi, milles tehti teine eespool viidatud kohtuotsus, puudutas riigiabi, mida Itaalia ametiasutused andsid liikmesriigi kohtu määruse täitmisel. Nendes kohtuasjades oli kõnealuste abimeetmete päritolu, mille laad ja eesmärk ei ole kuidagi võrreldav maksejõuetusmenetluses vastu võetud reorganiseerimise kava omadega, riiklik, samas kui otsus kustutada osa hageja võlast tehti – nagu märkis ka komisjon ise – käesolevas asjas hageja võlausaldajate, mitte aga pankrotihalduri või pädeva kohtu poolt.
- 213 Neljandana tuleb eespool punktides 128 ja 136 esitatud põhjustel tagasi lükata vaidlustatud otsuse põhjendustes 203–205 ja 209 sisalduv väide, mille kohaselt näitab memorandumid ja avalike avalduste olemasolu, et 3. meede oli tervikuna riigiga seostatav.
- 214 Eelkõige ei oma tähtsust vaidlustatud otsuse põhjenduses 205 välja toodud asjaolu, et memorandumid allkirjastajate ja CET Govorale kuulus kokku neljast võlausaldajate kategooriast vajalik enamus. Esiteks ei ole komisjon kordagi väitnud ega ammugi mitte tõendanud, et memorandumid allkirjastanud erapankade hääl oleks seostatav riigiga. Teiseks, mis puudutab Electrica ja Salromi hääli, siis tasub viidata eespool punktidele 156 ja 167–179, samas kui CET Govora ise ei ole seda memorandumit allkirjastanud. Komisjon ei saanud seega vaidlustatud otsuse põhjenduses 206 järeldada, et memorandum võimaldas võlausaldajate üldkoosolekul saavutada nõutava häälteenamuse.
- 215 Eelnevast tuleneb, et komisjon ei ole suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et 3. meede oli riigiga seostatav ja et seega oli tegemist riigiabiga.

b) 1. ja 2. meetet puudutavad väited, mille kohaselt on majandusliku eelise olemasolu osas tehtud ilmseid hindamisvigu

- 216 Esiteks märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 219, et abi valikulisus ei tekita raskusi, kuna 1. ja 2. meede võeti ainult hageja kasuks, samas kui teised, kas siis naftakeemiaspektori või muudesse sektoritesse kuuluvad sarnases õiguslikus ja faktilises olukorras olevad ettevõtjad ei saanud nende meetmetega taotletavat eesmärki arvestades kasu.
- 217 Teiseks leidis komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 221 ja 222, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei ole käesolevas asjas kohaldatav.
- 218 Kolmandaks selgitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 223, et „ammendavuse huvides“ ta siiski kontrollis, kas kõnealused meetmed vastasid eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumile. Nii kohaldas ta vaidlustatud otsuse punktides 6.1.2.1 (põhjendused 224–243) ja 6.1.2.2 (põhjendused 244–263) vastavalt 1. ja 2. meetme puhul seda kriteeriumi ning järeldas, et need meetmed andsid hagejale valikulise majandusliku eelise, välja arvatud toetus, mida Salrom andis hageja tegevusele 2. meetme raames, kuna see ettevõtja tegutses komisjoni sõnul eraõigusliku võlausaldajana ega andnud hagejale seega mingit majanduslikku eelist.
- 219 Hageja vaidleb vastu komisjoni järeldustele, mille kohaselt esiteks ei olnud eraõigusliku võlausaldaja kriteerium käesolevas asjas kohaldatav ja teiseks anti talle 1. ja 2. meetme raames majanduslik eelis eespool punktis 218 märgitud ulatuses.
- 220 Kõigepealt tuleb täpsustada, et enam ei ole tarvidust analüüsida hageja väidet, mis puudutab ilmseid hindamisvigu majandusliku eelise olemasolu kohta 3. meetme raames. Nimelt, nagu eespool punktides 156 ja 215 on märgitud, ei ole komisjon õiguslikult piisavalt tõendanud, et selle meetmega kaasnes riigi ressursside ülekandmine ja see oli riigiga seostatav, millest piisab järelduseks, et 3. meede ei kujuta endast riigiabi, arvestades ELTL artikli 107 lõikes 1 sätestatud kumulatiivseid tingimusi, mida on kirjeldatud eespool punktis 138 viidatud kohtupraktikas.

1) Eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldatavus

- 221 Vaidlustatud otsuse põhjendustes 221 ja 222 leidis komisjon, et vastupidi sellele, mida Rumeenia väitis haldusmenetluses, ei ole turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja kriteerium käesolevas asjas kohaldatav sisuliselt põhjusel, et Rumeenia tegutses hageja pankrotist päästmiseks, sealhulgas avalike avalduste ja memorandumide abil, järjekindlalt ja selgelt avaliku võimu kandjana, mitte aga hagejasse investeerinud aktsionärina või viimase võlausaldajana.
- 222 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 222 on selles küsimuses viidatud nimetatud otsuse põhjendusele 204 jj, 274 ja 276. Kõigepealt tuleb märkida, et need viited ei näi andvat mingit täiendavat teavet vaidlustatud otsuse põhjendustes 221 ja 222 esitatud põhjendustele. Vaidlustatud otsuse põhjenduses „204 jj“ viidatakse tõepoolest eelkõige avalikele avaldustele, mida on juba mainitud vaidlustatud otsuse põhjenduses 222, samas kui selle otsuse põhjendused 274 ja 276 puudutavad eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamist, mitte kohaldatavust 3. meetme eriomases raamistikus.
- 223 Mis puudutab selle kriteeriumi kohaldatavust, siis väidab hageja sisuliselt, et kõnealuste meetmetega ei kaasne riigi avaliku võimu teostamist, mida näitab asjaolu, et neid meetmeid oleks samuti võinud võtta ja tegelikult võtsidki eraõiguslikud võlausaldajad. Lisaks näitavad nende laad, eesmärk, kontekst, millesse need asetuvad, nendega taotletavad eesmärgid ja nende suhtes

kohaldatavad normid, samuti seda, et nimetatud kriteerium on käesoleval juhul kohaldatav. Hageja sõnul ei saa ei memorandum ega avalikud avaldused välistada selle kriteeriumi kohaldatavust.

- 224 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu. Ta väidab sisuliselt, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei ole käesoleval juhul kohaldatav, sest kui Rumeenia võttis kõnealused meetmed, tegutses ta avaliku võimu kandjana, mitte eraõigusliku võlausaldajana, nagu nähtub memorandumist ja avalikest avaldustest.
- 225 Tuleb meenutada, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ja eraõigusliku investori kriteerium on turumajanduse tingimustes tegutseva ettevõtja kriteeriumi konkreetsed väljendused, mida kasutatakse selleks, et hinnata, kas vastavalt avaliku sektori võlausaldaja või avaliku sektori investori tegevusega võib kaasneda riigiabi andmine.
- 226 Kohtupraktika kohaselt tuleb eristada ühelt poolt riigi kui äriühingu aktsionäri ja teiselt poolt riigi kui avaliku võimu kandja rolle. Seega kohaldatakse erainvestori kriteeriumi siis, kui asjaomane liikmesriik annab ettevõtjale majandusliku eelise aktsionärina, mitte aga avaliku võimu kandjana. Selleks et hinnata, kas riik on meetme võtnud aktsionärina, mitte aga avaliku võimu kandjana, tuleb igakülgsest hinnata ja arvestada eelkõige meetme laadi ja eset, konteksti, milles see on võetud, meetmega taotletavat eesmärki ja sellele kohaldatavaid norme (vt selle kohta 5. juuni 2012. aasta kohtuotsus komisjon vs. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punktid 80, 81 ja 86).
- 227 Kui liikmesriik tugineb haldusmenetluses erainvestori kriteeriumile, peab ta kahtluse korral tõendama üheselt ning lähtudes objektiivsetest, kontrollitavatest ja ajakohastest tõenditest, et rakendatav meede pärineb temalt kui aktsionäri. Kui asjaomane liikmesriik esitab komisjonile nõutavat laadi tõendid, peab viimane igakülgsest hindama lisaks liikmesriigi esitatud tõenditele ka kõiki muid asjakohaseid tõendeid. Euroopa Kohus täpsustas siiski, et erainvestori kriteerium ei ole erand, mida kohaldatakse üksnes liikmesriigi taotlusel, vaid juhul, kui see kriteerium on kohaldatav, kuulub see tõendite hulka, mida komisjonil tuleb riigiabi olemasolu tuvastamisel arvesse võtta. Järelikult, kui ilmneb, et erainvestori kriteerium võib olla kohaldatav, tuleb komisjonil paluda asjaomasel liikmesriigil esitada talle kogu asjakohane teave, mis võimaldab tal kontrollida, kas selle kriteeriumi kohaldatavuse ja kohaldamise tingimused on täidetud, ning ta võib sellise teabe kontrollimisest keelduda üksnes siis, kui esitatud tõendid on koostatud pärast kõnealuse investeeringu tegemise otsuse vastuvõtmist (vt selle kohta 5. juuni 2012. aasta kohtuotsus komisjon vs. EDF, C-124/10 P, EU:C:2012:318, punktid 82–86, 103 ja 104).
- 228 Euroopa Kohus on ka juba varem leidnud, et kui avaliku sektori võlausaldaja andis maksesoodustusi võlasumma tasumiseks, mille ettevõtja talle võlgneb, on eraõigusliku võlausaldaja kriteerium põhimõtteliselt kohaldatav (vt selle kohta 24. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Frucona Košice vs. komisjon, C-73/11 P, EU:C:2013:32, punkt 71).
- 229 Lisaks on Euroopa Kohus sellega seoses märkinud, et eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi analüüsimise „lähtepunkt“ peaks olema liikmesriigi tegevuse majanduslik laad ning et kui ilmneb, et võlausaldaja kriteerium on kohaldatav, siis tuleb komisjonil seda olukorda analüüsida sõltumata mis tahes sellekohasest taotlusest (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus komisjoni vs. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punktid 25 ja 27).
- 230 Teatud juhtudel võib erainvestori kriteeriumi kohaldatavust kõnealuse meetme laadi tõttu isegi eeldada (vt selle kohta 11. detsembri 2018. aasta kohtuotsus BTB Holding Investments ja Dufercor Participations Holding vs. komisjon, T-100/17, ei avaldata, EU:T:2018:900, punkt 53).

- 231 Käesolevas asjas tuleb märkida, et sisuliselt põhistas komisjon vaidlustatud otsuse põhjendustes 221 ja 222 oma järeldust eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamatuse kohta memorandumis ja avalike avalduste olemasoluga. Kuna aga komisjon ei kvalifitseerinud nimetatud memorandumit ja kõnealuseid avaldusi riigiabiks, tuleb neid pidada üksnes osaks kõnealuste meetmete kontekstist.
- 232 Seda tehes ei hinnanud komisjon igakülgset kõiki asjakohaseid tegureid, eelkõige neid, mis puudutavad meetme laadi ja eset, taotletavat eesmärki ja selle meetme suhtes kohaldatavaid norme, nagu on nõutud eespool punktides 226 ja 227 viidatud kohtupraktikas.
- 233 Mõistagi ei ole välistatud, et vaidlustatud otsust võib tõlgendada nii, et see viitab kaudselt, kuid kindlalt sellele, et komisjoni arvates on konteksti asjaolud käesolevas asjas nii olulised, et nendest üksi piisab järelduseks, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei ole kohaldatav, sõltumata muudest kohtupraktikas välja toodud teguritest.
- 234 Hageja väidab siiski, et need muud tegurid tõendavad, et käesolevas asjas tuli kohaldada eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi.
- 235 Seega tuleb analüüsida, kas arvestades kõiki asjakohaseid tegureid, mis on seotud 1. ja 2. meetme laadi ja eseme, konteksti, taotletava eesmärgi ja nende suhtes kohaldatavate eeskirjadega, võis komisjon õigusnormi rikkumata jõuda järeldusele, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei ole 1. ja 2. meetme suhtes kohaldatav.
- 236 Esiteks, mis puudutab 1. ja 2. meetme eset ja laadi, siis tuleneb eespool punktist 99, et 1. meede puudutab sisuliselt AAASi nõuete võimaliku rahuldamise otstarbekust, ajakava ja läbiviimise korda. Sellise otsusega võib silmitsi seista ka mis tahes eraõiguslik võlausaldaja.
- 237 Samuti puudutab 2. meede korda, mille kohaselt tuleks jätkata või katkestada toorainetarned raskustes olevale ettevõtjale. Sellise otsusega võib silmitsi seista ka mis tahes eraõiguslik tarnija.
- 238 1. ja 2. meetme laad on seega peamiselt majanduslik ega hõlma iseenesest avaliku võimu teostamist.
- 239 Teiseks, mis puudutab nende meetmete konteksti, siis tuleb sarnaselt hagejale kõigepealt märkida, et 1. ja 2. meetme puhul algas asjakohane ajavahemik 2012. aasta septembris, samas kui memorandum allkirjastati 23. novembril 2012. Seega rakendati 1. ja 2. meedet ligikaudu kaks kuud enne memorandumis allkirjastamist, mistõttu ei saanud memorandum olla nende võtmise põhjus.
- 240 Järgmisena, nagu väidab hageja ja nagu on märgitud eespool punktis 124, ei kohustanud ükski memorandumis klausel AAASi jätma oma nõudeid hageja suhtes täitmisele pööramata. CET Govora, kes on 2. meetme raames ainsana abi andja, ei ole memorandumile isegi alla kirjutanud.
- 241 Seejärel tuleb sedastada, nagu on märgitud eespool punktis 127, et memorandumis allkirjastamise fakt ei takistanud mõnedel allkirjutanutel tegutsemast eraõiguslike võlausaldajatena.

- 242 Mis puudutab avalikke avaldusi, siis piisab kui viidata punktidele 130–136, millest nähtub, et need ei sisaldanud riigile selgeid, täpseid, konkreetseid ja kindlaid kohustusi, mis nõuaksid AAASilt ja CET Govoralt tegutsemist viisil, mis on omane avaliku võimu teostamisele (vt selle kohta 2. juuli 2015. aasta kohtuotsus France ja Orange vs. komisjon, T-425/04 RENV ja T-444/04 RENV, EU:T:2015:450, punktid 235–245).
- 243 Kolmandaks on 1. ja 2. meetme eesmärkidega seoses viidatud eespool punktidele 111 ja 112, millest nähtub, et 1. meetmele ei saa omistada ühtki selget eesmärki, samas kui 2. meetme eesmärk on säilitada CET Govora enda elujõulisus.
- 244 Neljandaks, mis puudutab 1. ja 2. meetme suhtes kehtivaid norme, siis ka need ei hõlma avaliku võimu teostamist.
- 245 Nimelt on 1. meetme suhtes sisuliselt kohaldatavad õigusnormid need, mis käsitlevad võlanõuete täitemenetlust. Kuigi on tõsi, et on olemas eriseadused, mis reguleerivad riigi võlanõuete sissenõudmist ja mis näevad eelkõige ette võimaluse võlgade täitmisele pööramiseks, ei ole AAAS, kelle passiivne tegevus oli 1. meetme ese, seda võimalust käesolevas asjas siiski kasutanud (vt edaspidi punktid 266–275).
- 246 Mis puudutab 2. meedet, siis see on sisuliselt seotud CET Govora, Salromi ja hageja lepinguliste suhetega ajavahemikus septembrist 2012 kuni jaanuarini 2013.
- 247 Järelikult nähtub 1. ja 2. meetme laadist, esemest, kontekstist ja eesmärgist ning neile kohaldatavatest õigusnormidest, et need meetmed kuuluvad majandus- ja kaubandusvaldkonda ega ole seotud riigi avaliku võimu teostamisega.
- 248 Seega leidis komisjon vääralt, et eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei ole 1. ja 2. meetme suhtes kohaldatav.

2) Majandusliku eelise olemasolu 1. meetme puhul

- 249 Vaidlustatud otsuse punktis 6.1.2.1 (põhjendused 224–243) leidis komisjon, et AAAS andis hagejale majandusliku eelise, mis tulenes ajavahemikul 2012. aasta septembrist kuni 2013. aasta jaanuarini nõuete täitmisele pööramata jätmisest ja nõuete kuhjumisest sisuliselt põhjusel, et AAAS ei tegutsenud nii, nagu oleks tegutsenud eraõiguslik võlausaldaja. Olgugi et ta oli teadlik hageja raskest ja üha halvenevast olukorrast, ei võtnud AAAS meetmeid, et püüda oma nõudeid täitmisele pöörata või vähemalt saada võlausaldajana parem positsioon.
- 250 Täpsemalt tugines komisjon vaidlustatud otsuses mitmele tegurile tõendamaks, et AAAS andis hagejale 1. meetme raames majandusliku eelise, nimelt:
- erinevalt 2012. aasta otsuse vastuvõtmise asjaoludest ei saa AAASi poolt asjaomasel ajavahemikul võlgade täitmisele pööramata jätmise ja nõuete kuhjumine olla põhjendatav peatse erastamisprojektiga;
  - asjaomane ajavahemik oli piisavalt pikk, et AAAS saaks võtta täitemeetmeid;
  - AAAS oleks võinud oma nõuete täitmisele pööramiseks tugineda eriõigustele, mis tal olid ametiasutusena;

- 28. märtsi 2002. aasta seadus nr 137 erastamise kiirendamise meetmete kohta (legea nr 137 privind unele măsuri pentru accelerarea privatizării; edaspidi „Rumeenia erastamiseseadus“) (*Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr 215, 28.3.2002) ei takistanud AAASil oma nõudeid sisse nõuda;
- AAAS ei esitanud ühtegi ajakohast sisearuannet ega -dokumenti, mis tõendaks, et ta tegutses eraõigusliku võlausaldajana;
- erinevalt AAASist on teised hageja võlausaldajad võtnud meetmeid oma nõuete sissenõudmiseks või kaitsmiseks;
- memorandum annab tunnistust, et AAAS nõustus täitmisele pööramata jätmise ja võlgade kuhjumisega;
- AAAS oleks võinud tugineda Rumeenia maksejõuetusseaduse sätetele, mis võimaldavad tal pakkuda välja alternatiivse reorganiseerimise kava;
- AAAS oleks võinud ähvardada hagejat maksejõuetusmenetluse algatamisega;
- AAAS oleks võinud lasta arestida hageja kontod või seada tagatiseks kohtuliku hüpoteegi.

251 Hageja vaidleb kõigile neile asjaoludele vastu. Ta väidab sisuliselt, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, kui leidis, et 1. meede ei olnud eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumiga kooskõlas. Nimelt ei ole komisjon tema väitel tõendanud, et ta ilmselgelt ei oleks saanud samu eeliseid AAASiga sarnases olukorras olevalt eraõiguslikult võlausaldajalt.

252 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu. Tema väitel on ta vaidlustatud otsuses õiguslikult piisavalt tõendanud, et AAAS andis hagejale majandusliku eelise, kuna ta ei pööranud oma nõudeid viimase suhtes täitmisele ja lasi neil kuhjuda.

253 Kohtupraktika kohaselt on eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi eesmärk kontrollida, kas abi saanud ettevõtja ei oleks sellist eelist kindlasti saanud eraõiguslikult võlausaldajalt, kes on avaliku sektori võlausaldajaga võimalikult sarnases olukorras ning nõuab võla tasumist majanduslikes raskustes olevalt võlgnikult ja kas see ettevõtja võiks saada sama eelise nagu see, mille ta sai riigi ressurssidest, tavapärastele turutingimustele vastavatel asjaoludel (vt 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus *Frucona Košice vs. komisjon*, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).

254 Veel tasub meenutada, et kohtupraktika kohaselt peab iga võlausaldaja, kes leiab, et võlgniku finantsolukord on märkimisväärselt halvenenud, tegema valiku oma nõuete võimaliku sissenõudmise võimaluste ja korra kohta. Tema valikut mõjutab hulk tegureid, nt kas tal on võlausaldajana kohtuliku hüpoteegiga tagatud nõue, eelisõigusega nõue või n-õ tavaline nõue, millist tüüpi ja millise ulatusega on tema tagatised, milliseks hindab ta võimalusi äriühingu olukorra paranemiseks, samuti kasu, mida ta saaks äriühingu likvideerimise korral. Sellest tuleneb, et komisjon peab iga asjaomase avalik-õigusliku isiku puhul ning eespool nimetatud asjaoludega arvestades välja selgitama, kas avalik-õiguslik isik kustutas võlad ilmselgelt suuremas ulatuses, kui seda oleks teinud hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja juhul, kui ta oleks olnud ettevõtjaga seondult asjaomase avalik-õigusliku isikuga samalaadses olukorras ning kui ta oleks

üritanud talle võlgnetavad summad tagasi saada (vt selle kohta 17. mai 2011. aasta kohtuotsus Buczek Automotive vs. komisjon, T-1/08, EU:T:2011:216, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 255 Seega tuleb uurida, kas komisjon on õiguslikult piisavalt tõendanud, et kuna AAAS jättis asjaomasel ajavahemikul oma nõuded täitmisele pööramata ja lubas muudel nõuetel kuhjuda, andis ta hagejale soodustusi, mida viimane ei oleks ilmselgelt saanud eraõiguslikult võlausaldajalt, kes on AAASiga võimalikult sarnases olukorras eespool punktis 253 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 256 Hageja väidab esiteks, et selle meetme väga lühikese kestuse vältel ei pööranud AAAS oma võlanõudeid täitmisele, sest ta püüdis endiselt leida parimat lahendust võlgade sissenõudmiseks, mida tõendab ka memorandum. Lisaks võis AAAS asjaomasel ajavahemikul endiselt tugineda komisjoni 2012. aasta otsuses esitatud järeldustele ja majandusanalüüsile, mis kinnitasid, et võla konverteerimine ja erastamine oli tulusam kui likvideerimine. Lisaks, nagu on märgitud eespool punktis 99, rõhutab hageja, ilma et komisjon oleks talle selles küsimuses vastu vaieldnud, et AAASi nõuete kuhjumine sellel ajavahemikul ei sisaldanud nimetatud perioodil tekkinud uusi nõudeid, vaid üksnes olemasolevatelt nõuetelt tasumata intresside kuhjumises.
- 257 Sellega seoses tuleb märkida, et 2012. aasta otsuses, mis võeti vastu vaevalt kuus kuud enne 1. meetmega hõlmatud perioodi algust, järeldas komisjon muu hulgas, et hageja võla omakapitaliks muutmine ei kujuta endast riigiabi ning et erastamine oleks kasulikum kui likvideerimine, kusjuures Rumeenia ametivõimud kohustusid hageja lühikese aja jooksul täielikult erastama (2012. aasta otsuse põhjendused 17, 52, 73, 86, 153, 160 ja artikkel 2).
- 258 Vaidlustatud otsusest nähtub aga, et hageja erastamiskatse luhtus 22. septembril 2012, kuna mõned vähemusaktsionärid blokeerisid võla kavandatava muutmise omakapitaliks.
- 259 Seega hakkas 1. meetme asjakohane ajavahemik vaidlustatud otsuse põhjenduse 224 kohaselt kulgema pärast selle katse ebaõnnestumist. Vaidlustatud otsuse kohaselt oleks AAAS pidanud oma nõuded hageja ees täitmisele pöörama kohe pärast erastamise ebaõnnestumist või kõige enam nelja kuu jooksul pärast seda, või võtma muid meetmeid, et saavutada võlausaldajana samal ajavahemikul parem positsioon.
- 260 Ent esiteks, nagu väidab hageja, ei ole komisjon tõendanud, et eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, oleks sel hetkel tingimata leidnud, et ükski teine erastamiskatse ei ole mõeldav, võttes arvesse, et ebaõnnestumine ei olnud tingitud ei potentsiaalsete investorite puudumisest, kavandatava investeringu kasumlikkusest ega hageja rahalisest olukorrast.
- 261 Kuigi komisjon küll märkis, et ka muud katsed enne seda ebaõnnestusid ja et sel hetkel ei olnud silmapiiril enam ühtegi erastamiskava, ei ole ta siiski tõendanud, et AAASiga sarnases olukorras olev eraõiguslik võlausaldaja oleks tingimata pidanud eeldama, et hageja erastamine oli edaspidi välistatud, võttes arvesse mitte ainult viimase ebaõnnestumise konkreetseid põhjuseid, vaid ka asjaolu, et komisjon ise oli vaevalt kuus kuud varem leidnud, et niisugune võimalus oli ette aimatav.
- 262 Teiseks tuleb sarnaselt hagejaga tõdeda, et 1. meetme asjakohane ajavahemik oli suhteliselt lühike, see tähendab 22. septembrist 2012 kuni 31. jaanuarini 2013, s.o umbes neli kuud. Ent kuna komisjon järeldas 2012. aasta otsuses, et erastamise stsenaarium oli kasulikum kui likvideerimine, oleks olnud õiguspärane, et eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, kaaluks

teatud aja jooksul tema käsutuses olevaid võimalusi, selle asemel et viivitamatult pöörata oma võlanõuded täitmisele, mis oleks võinud kaasa tuua hageja likvideerimise, st stsenaariumi, mis selle otsuse kohaselt oleks olnud kahjulikum.

- 263 Kuigi puuduvad sätted selle kohta, kui kiiresti peaks võlausaldaja tegutsema oma võlanõude täitmisele pööramisel, ei saa hüpoteetiliselt eraõiguslikelt võlausaldajatelt oodata, et nad nõuaksid ettevõtja esmakordse maksejõuetuse korral pankroti väljakuulutamist või jätaksid arvestamata ettevõtja pikaajalist potentsiaali, isegi kui ametiasutustel ei ole lubatud passiivselt lasta võlgadel pidevalt pikema aja vältel kuhjuda, ilma et esineks vähimgi väljavaade olukorra paranemisele (vt selle kohta kohtujurist Mischo ettepanek kohtuasjas Hispaania vs. komisjon, C-480/98, EU:C:2000:305, punktid 36 ja 37).
- 264 Eraõigusliku võlausaldaja kriteerium ei nõua seega raskustes oleva ettevõtja viivitamatut likvideerimist, kuna on täiesti mõeldav, et eraõiguslik võlausaldaja, kellel on märkimisväärsed vahendid, võib olla huvitatud võlgnikust ettevõtja tegevuse jätkumisest teatud aja vältel, kui kohese likvideerimise kulud osutuksid kõrgemaks kui abi andmise kulud (kohtujurist Poiares Maduro ettepanek kohtuasjas Hispaania vs. komisjon, C-276/02, EU:C:2004:211, punkt 39).
- 265 Lisaks on vaidlustatud otsuse põhjenduses 234 välja toodud asjaolul, et hageja peatas oma tootmise ja tal ei olnud lähitulevikus oodata mingit tegevustulu, mis oleks komisjoni arvates pidanud viima AAASi täitemenetluse algatamiseni, faktiline alus üksnes osaliselt. Nimelt nähtub vaidlustatud otsuse põhjendustest 29 ja 244, et 24. oktoobril 2012, st 1. meetmega hõlmatud perioodi alguses, jätkas hageja tootmist ja sai seega ka tulu.
- 266 Teiseks väidab hageja, et AAASil oli vastavalt Rumeenia erastamise seaduse artikli 16 lõike 5 punktile c seadusest tulenev takistus oma nõuete esitamiseks seni, kuni tema enda suhtes kohaldati erihalduskorda. Selline olukord kestis alates majandusministri 2. juuli 2012. aasta määrusest.
- 267 Selles osas ei ole vaidlust selles, nagu nähtub ka vaidlustatud otsuse põhjendusest 228, et spetsiaalsetes õigusaktides, millega reguleeritakse riigi nõuete sissenõudmist, eelkõige 15. detsembri 1998. aasta kiireloomulise määruse nr 51 teatavate riigi varade tagasisaamise kohta (ordonanță nr 51 de urgență privind valorificarea unor active ale statului, *Monitorul Oficial al României*, Partea I, nr 482, 15.12.1998) artikli 50 lõiked 1 ja 2 annavad AAASile eriõigused, sealhulgas õigus pöörata oma nõuded vahetult täitmisele ilma kohtu otsuseta.
- 268 Samas takistas Rumeenia erastamise seaduse artikli 16 lõike 5 punkt c maksuvõlausaldajatel oma võlgu hagejalt sisse nõuda. Nimelt nägi see säte asjaolude asetleidmise ajal kehtinud redaktsioonis ette järgmist:
- „Alates erihaldusmenetluse kehtestamisest erastamise perioodil, kohaldatakse äriühingu suhtes järgmisi erimeetmeid: [...] maksuvõlausaldajad peatavad kuni aktsiate omandiõiguse üleminekuni äriühingu suhtes võetud täitemeetmete kohaldamise ega võta ühtki meetet niisuguste meetmete kehtestamiseks. Samu sätteid kohaldatakse asjaomase avalik-õigusliku institutsiooni suhtes, kui ta on võlausaldaja.“
- 269 Vaidlust ei ole selles, et 1. meetmega hõlmatud ajavahemikul kohaldati hageja suhtes erihaldusmenetlust. Samuti ei ole vaidlustatud seda, et AAAS oli maksuvõlausaldaja Rumeenia erastamise seaduse artikli 16 lõike 5 punkti c tähenduses.
- 270 Seega, nagu märgib hageja, oli see riigisisese õiguse säte AAASi suhtes kohaldatav.

- 271 Komisjon aga väitis vaidlustatud otsuse põhjenduses 229 esiteks, et majandusministeerium jättis „selgitamata põhjustel“ hageja suhtes kehtima haldusmenetluse erikorra isegi pärast erastamise ebaõnnestumist 2012. aasta septembris.
- 272 See etteheide ei ole siiski tulemuslik, kuna komisjon ei kvalifitseerinud riigiabiks majandusministri otsust säilitada hageja haldusmenetluse erikorra alusel, vaid üksnes AAASi tegevuse.
- 273 Teiseks kinnitas komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 229, et AAAS oleks võinud vaidlustada „ministeeriumi otsuse [hageja] eristaatust ilma selgituseta pikendada“.
- 274 Komisjon ei ole aga tõendanud, et hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, oleks otsustanud niisuguse kohtuliku menetluse algatada, võttes eelkõige arvesse selle eeldatavat kestust võrreldes 1. meetmega hõlmatud väga lühikese ajavahemikuga. Ent kohtumenetluse kestus on tegur, mis võib mõjutada olulisel määral otsuse tegemisel tavaliselt ettevaatlikku ja hoolsat eraõiguslikku võlausaldajat (vt selle kohta 24. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus Frucona Košice vs. komisjon, C-73/11 P, EU:C:2013:32, punkt 81).
- 275 Komisjon väidab Üldkohtus, et Rumeenia oleks võinud muuta oma erastamiseseadust. Selline ettepanek aga vaidlustatud otsusest ei nähtu. Ent komisjon ei saa vaidlustatud otsuse põhjendust kohtumenetluse käigus täiendada (vt selle kohta 24. mai 2007. aasta kohtuotsus Duales System Deutschland vs. komisjon, T-289/01, EU:T:2007:155, punkt 132).
- 276 Kolmandaks tuvastas komisjon vaidlustatud otsuses, et erinevalt AAASist algatasid teatavad avaliku sektori ja eraõiguslikud võlausaldajad, eelkõige Electrica, Salrom, Polcheme S.A. ja Bulrom Gas sellel ajavahemikul täitemenetluse.
- 277 Hageja väidab, et enamik eraõiguslikke võlausaldajaid tegutses samamoodi nagu AAAS.
- 278 Selles osas tuleb kõigepealt märkida, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses esitanud ühtegi asjaolu, mis tõendaks otseselt või kaudselt, et AAAS ja kolm eespool punktis 276 nimetatud neljast võlausaldajast, nimelt Salrom, Polcheme ja Bulrom Gas olid asjaomasel ajavahemikul sarnases olukorras. Vastupidi, vaidlustatud otsuse põhjendusest 231 nähtub, et Polcheme ja Bulrom Gas kuulusid tagatud nõuetega võlausaldajate hulka, samas kui peaaegu kõik AAASi nõuded olid tagamata.
- 279 Mis puudutab Electricat, siis märkis komisjon vaidlustatud otsuse põhjenduses 231 tõepoolest, et tal oli „sama nõuete tagasisaamise määr“ kui AAASil, nagu nähtub Raiffeiseni panga 2011. aasta uuringust. Siiski oli Electrica 2012. aastal, st enne erastamist avaliku sektori võlausaldaja. Eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamisel on asjakohane üksnes nende eraõiguslike võlausaldajate käitumine, kes on AAASiga võimalikult sarnases olukorras (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus komisjon vs. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 280 Lisaks ei seadnud komisjon kahtluse alla hageja argumenti, mille kohaselt enamik tema eraõiguslikke võlausaldajaid ei pööranud sarnaselt AAASiga asjaomasel perioodil oma nõudeid täitmisele ega võtnud muid kaitsemeetmeid. Kuigi komisjon heidab hagejale ette, et viimane ei ole tõendanud, et need teised eraõiguslikud võlausaldajad olid AAASiga sarnases olukorras, võib sama etteheite esitada komisjonile endale, kuna ta ei ole tõendanud, et need neli võlausaldajat, keda ta vaidlustatud otsuses nimetas, olid AAASiga sarnases olukorras. Kohtupraktika kohaselt peab aga

komisjon tõendama, et avaliku sektori võlausaldaja tegevus ei olnud kooskõlas eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumiga ja et seetõttu andis ta eelise (vt selle kohta 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus komisjon vs. Frucona Košice, C-300/16 P, EU:C:2017:706, punkt 29).

- 281 Lisaks tuleb ammendavuse huvides märkida, et eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamine võib põhineda hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja käitumisel, kes on kõnealuse avaliku sektori võlausaldajaga sarnases olukorras (vt eespool punktis 254 viidatud kohtupraktika). Selle kriteeriumi kohaldamine ei nõua seega tingimata, et oleks tuvastatud sarnases olukorras olev tegelik eraõiguslik võlausaldaja. Samas ei ole komisjon vaidlustanud otsuses ka tõendanud, et hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, oleks pööranud oma nõuded täitmisele või võtnud muid kaitsemeetmeid asjaomasel ajavahemikul, mille kestus oli suhteliselt lühike.
- 282 Ilma et komisjon oleks sellele põhjendatult vastu vaieldnud, on tõenäoline, et AAASi nõuete summat arvestades oleks nende täitmisele pööramine toonud kaasa maksejõuetusmenetluse algatamise.
- 283 Ent oluline on võtta arvesse asjaolu, et peaaegu kõik AAASi nõuded olid tagamata. Sellega seoses ei ole komisjon tõendanud, et eraõiguslik võlausaldaja, kellel on AAASiga sarnane kokkupuude, oleks olnud majanduslikult huvitatud maksejõuetusmenetluse algatamisest, kuna erinevalt eelisõigusega võlausaldajatest võib sellise menetluse raames kaotada suurem osa oma nõuetest. Seega oleks võlausaldaja jaoks võimalik erastamine või muu lahendus võinud näida ühtaegu nii tõenäoline kui ka huvipakkuvam eespool punktis 262 esitatud põhjustel. Igal juhul on õiguspärane, kui niisugune võlausaldaja hindab valikuvõimalusi, mis tal teatud aja jooksul on, selle asemel, et rutata toetama komisjoni pakutud lahendust.
- 284 Vaidlustatud otsuse põhjenduses 242 esitatud põhjendus, mille kohaselt oleks AAAS võinud käivitada maksejõuetusmenetluse algatamise, et seejärel pakkuda välja alternatiivse reorganiseerimise kava, ei ole piisavalt põhjendatud ega veenev. Nimelt, isegi kui AAAS võiks maksejõuetusmenetluse raames teha ettepaneku alternatiivse reorganiseerimise kava kohta, ei ole komisjon näidanud ei seda, et ta oleks saanud selle üksi vastu võtta, ega ka seda, et alternatiivne kava oleks kaasa toonud AAASi tagamata nõuete kindlama sissenõudmise.
- 285 Samuti ei ole komisjon tõendanud, et hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, oleks asjaomasel ajavahemikul lasknud aretida hageja kontod või oleks saanud oma nõuetele tagatise nagu kohtulik hüpoteek. Komisjon piirdus üksnes sellise võimaluse mainimisega, ilma et ta oleks seejuures viinud läbi konkreetset ja põhjendatud analüüsi. Näiteks ei analüüsinud komisjon hageja vara hulgas piisava väärtusega likviidsete vahendite või kinnisvara olemasolu, mida hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja oleks AAASiga sarnases olukorras võinud aretida või mille ta oleks võinud tagatiseks seada. Samuti ei analüüsinud ta kohaldatavaid menetlusi ja sellekohaseid nõutavaid tingimusi ega seda, kas neid asjaolusid arvestades oleks selline hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja tegutsenud tema soovitud viisil küllalt lühikese ajavahemiku vältel 22. septembrist 2012 kuni 31. jaanuarini 2013. Nagu nähtub eespool punktis 254 viidatud kohtupraktikast on igal juhul komisjoni ülesanne tõendada, et niisugune hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja oleks 1. meetmega hõlmatud ajavahemikus tegutsenud komisjoni soovitud viisil. Mis puudutab vaidlustatud otsuses komisjoni esitatud konkreetseid näiteid, siis need ei käsitle selliseid võlausaldajaid, kellel oleks olnud AAASiga võrreldav kokkupuude.

- 286 Lisaks väidab hageja, ilma et komisjon talle selles küsimuses põhjendatult vastu vaidleks, et igal juhul takistas Rumeenia erastamiseseaduse artikli 16 lõike 5 punkt c AAASil selliseid meetmeid kehtestada.
- 287 Neljandaks heitis komisjon vaidlustatud otsuses Rumeenia ametiasutustele ette, et nad ei esitanud ühtegi ajakohast aruannet või sisedokumenti, mis tõendaks, et AAAS tegutses asjaomasel ajavahemikul eraõigusliku võlausaldajana.
- 288 Hageja väitel oli sisuliselt õiguspärane, et AAAS ei valmistanud selliseid dokumente viivitamatult ette, arvestades asjaolu, et ta allkirjastas memorandumit just eesmärgiga jätta avatuks kõik võimalused ja hinnata tema elujõulisust.
- 289 Sellega seoses tuleb kõigepealt märkida, et AAASil oli asjakohasel ajavahemikul olemas komisjoni 2012. aasta otsuses sisalduv majandusanalüüs, mis kujutas endast ajakohast ja igale võlausaldajale kättesaadavat hinnangut ja puudutas eelkõige likvideerimise stsenaariumi eelseid ja kahjulikkust, võrreldes erastamise stsenaariumiga. Eespool punktides 256–265 juba esitatud põhjustel ja nagu väidab hageja, oli võlausaldajal igati õiguspärane asuda seisukohale, et see hinnang oli asjaomasel perioodil asjakohane.
- 290 Edasi oli võlausaldajatel, sealhulgas AAASil ka Raiffeiseni panga 2011. aasta oktoobris läbiviitud uuring, mille komisjon kvalifitseeris „tolle aja värskeimaks kättesaadavaks uuringuks“ (vaidlustatud otsuse punkt 230). Selles uuringus, mille Rumeenia ametiasutused esitasid komisjonile haldusmenetluse käigus, mille tulemusel võttis komisjon vastu 2012. aasta otsuse, võrreldi hageja likvideerimisest ja erastamisest saadavat tulu. Vaidlustatud otsusest nähtub, et selle uuringu kohaselt oleks AAAS saanud likvideerimise korral tagasi umbes 23 000 000 eurot, samas kui võla konverteerimise ja erastamise korral oleks ta tagasi saanud 22 900 000 kuni 79 500 000 eurot. Kuigi on tõsi, et see uuring tehti üks aasta enne 1. meetme võtmist, ei väida komisjon, et selles sisalduvad andmed ei ole asjaomase meetme perioodil enam aktuaalsed. Lisaks, kuna Rumeenia esitas selle uuringu komisjonile ja see sisaldab konkreetseid andmeid AAASi võlgade sissenõudmise kohta, on tõenäoline, et AAAS sai selle uuringuga tutvuda või tal oli võimalik seda teha, ning komisjon talle selles osas vastu ei vaidle.
- 291 Lõpuks nägi memorandumit punkt 1.1.b ette elujõulisuse hindamise. Vastav uuring telliti 23. novembril 2012, see tähendab memorandumit allkirjastamise päeval ning selle töötas välja Alvarez & Marsal. Sellest järeldub, et memorandumit allkirjastanud võlausaldajad, sh AAAS tegutsesid aega viitmata, tellides uuringu ligikaudu kaks kuud pärast hageja viimase erastamiskatse ebaõnnestumist.
- 292 Neil asjaoludel on õiguspärane, et eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, ootab võlgniku elujõulisuse uuringu tulemusi, et kõiki asjaolusid teades otsustada, milliseid toiminguid tuleb selle uurimise alusel teha, selle asemel, et pöörata oma nõuded viivitamatult täitmisele, kusjuures hageja vastaste AAASi nõuete kuhjumine asjaomasel perioodil ei seisnenud mitte hageja suhtes uute nõuete tekkimises, vaid üksnes varasematelt tasumata võlgadelt intresside kuhjumises.
- 293 Komisjoni väidab, et Rumeenia pole tõendanud, et selline uuring viidi läbi AAASi jaoks või tema nimel, ega seda, et AAAS on sellist uuringut tegelikult kasutanud.

- 294 Ükski õigusnorm aga ei nõua, et eraõiguslik võlausaldaja peab ise tegema majandusanalüüsi. Nimelt võivad võlausaldajad nagu käesolevas asjas, tellida ühiselt selliseid uuringuid, mis antakse nende käsutusse. Igal juhul ei ole komisjon isegi väitnud, et AAASiga sarnases olukorras olev eraõiguslik võlausaldaja oleks näiteks teatavate talle omaste tunnuste tõttu tingimata lasknud teha eraldi uuringu.
- 295 Viiendaks, mis puudutab vaidlustatud otsuses esitatud väidet, et memorandum tõendab, et AAAS nõustus võlgade täitmisele pööramata jätmise ja võlgade kuhjumisega, siis piisab, kui viidata eespool punktile 124, millest nähtub, et memorandum sellist kohustust ei sisaldanud.
- 296 Kuuendaks, mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendustes 231 ja 241 esitatud komisjoni kaalutlusi, mille kohaselt AAAS võis hagejat maksejõuetusmenetluse algatamisega „ähvardada“, siis piisab, kui märkida, et näib kaheldav, et sellist ähvardust oleks peetud usutavaks eespool punktis 283 esitatud põhjustel.
- 297 Seega tuleb järeldada, et komisjon ei ole vaidlustatud otsuses õiguslikult piisavalt tõendanud, et kuna AAAS jättis asjaomasel ajavahemikul oma nõuded täitmisele pööramata ja lasi muudel nõuetel kuhjuda, andis ta hagejale eeliseid, mida viimane ei oleks ilmselgelt saanud eraõiguslikult võlausaldajalt, kes on AAASiga võimalikult sarnases olukorras eespool punktis 253 viidatud kohtupraktika tähenduses. Nimelt ei ole komisjon tõendanud, et hüpoteetiline eraõiguslik võlausaldaja, kes on AAASiga sarnases olukorras, oleks oma nõuded pööranud viivitamatult täitmisele või oleks nende sissenõudmiseks või kaitsmiseks võtnud suhteliselt lühikesel ajavahemikul 22. septembrist 2012 kuni 31. jaanuarini 2013 muid meetmeid, ega ka seda, et selline täitmisele pööramine või niisugused meetmed oleksid võimaldanud tal osa oma võlanõudeid sisse nõuda või kaitsta.
- 298 Eeltoodust tuleneb, et komisjon ei ole suutnud õiguslikult piisavalt tõendada, et 1. meede andis hagejale eelise ja et seetõttu kujutas see endast riigiabi.
- 3) *Majandusliku eelise olemasolu 2. meetme puhul*
- 299 Vaidlustatud otsuse punktis 6.1.2.2 (põhjendused 244–263) märkis komisjon, et ühelt poolt CET Govora ja Salromi ning teiselt poolt hageja vahel oli vastastikune tehnoloogiline sõltuvus selles mõttes, et igauks neist oli samal ajal teineteise tarnija ja klient. Nimelt, samal ajal kui CET Govora tarnis hagejale elektrit ja auru ning Salrom soolalahust ja kriiti, tarnis hageja CET Govorale ja Salromile viimase tegevuseks vajalikku tööstusvett. Seega olid need ettevõtjad üksteise jaoks valikuvõimaluseta kliendid, mistõttu oleks neist ühe kadumine toonud kaasa ka teiste kadumise.
- 300 Komisjon aga leidis, et CET Govora tegevus ei vastanud eraõigusliku võlausaldaja tegutsemisele ja andis hagejale eelise eelkõige seetõttu, et CET Govora otsustas jätkata hagejale elektri ja auru tarnimist „tasuta“, ilma et ta oleks taotlenud nende tarnete eest ettemakseid või nõudnud hageja varasemate võlgadega tagamist hüpoteegiga. Lisaks leidis komisjon, et tarnete jätkumise otsustas Vâlcea maavolikogu poliitilistel kaalutlustel, mida eraõiguslik võlausaldaja ei oleks järginud.
- 301 Komisjon seevastu väidab, et Salrom tegutses nii, nagu oleks seda teinud eraõiguslik võlausaldaja, ega andnud hagejale eelist, kuna ta seadis tarnete jätkumise sõltuvusse ettemaksudest ja hüpoteegi seadmisest.

- 302 Hageja väidab, et komisjon tegi ilmse hindamisvea, kui ta leidis, et CET Govora tegutsemine 2. meetme raames ei olnud eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumiga kooskõlas.
- 303 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 304 Käesolevas asjas tuleb esiteks märkida, et vaidlustatud otsuses rajas komisjon oma väite, mille kohaselt ei tegutsenud CET Govora nii, nagu oleks tegutsenud eraõiguslik võlausaldaja, sisuliselt CET Govora ja Salromi tegevuse võrdlusele. Selleks märkis komisjon, et need kaks ettevõtjat jätkasid hagejale tarneid 2012. aasta septembrist kuni 2013. aasta jaanuarini, vaatamata sellele, et hageja ei tasunud oma võlgu. Ent samal ajal kui Salrom nõudis hagejalt ettemakseid ja tagatisena hüpoteegi seadmist, ei kehtestanud CET Govora sarnaseid tingimusi.
- 305 Hageja leiab sisuliselt, et CET Govora tegevuse ja Salromi tegevuse võrdlemisest ei piisa järelduseks, et CET Govora ei oleks tegutsenud nii, nagu oleks tegutsenud eraõiguslik võlausaldaja.
- 306 Käesolevas asjas tuleb kõigepealt tõdeda, et CET Govora ja Salromi tegevuse laad ja eesmärk, nimelt hagejale toormaterjali tarnete jätkumine olid võrreldavad, need tarned toimusid samal ajavahemikul paralleelselt ja kuulusid seega sarnasesse konteksti.
- 307 Järgmisena tuleb samuti tõdeda, et ühelt poolt CET Govora ja Salromi ning teiselt poolt hageja vahel on vastastikune tehnoloogiline sõltuvus, nagu komisjon ise vaidlustatud otsuses märkis.
- 308 Lõpuks, vaidlustatud otsuse tabelites 7 ja 8 sisalduvad andmed, mille kohta vastuväiteid ei ole, näitavad, et hageja võlgade muutumine CET Govora ja Salromi ees olid 2. meetmega hõlmatud ajavahemikul tervikuna võrreldavad. Nimelt nähtub sellest, et viimati nimetatud äriühingute võlanõuded olid sellel ajavahemikul sarnast suunda järgides peaaegu kahekordistunud.
- 309 Neil asjaoludel võis komisjon vaidlustatud otsuses viga tegemata järeldada kaudselt, kuid kindlalt, et CET Govora ja Salrom olid 2. meetme raames sarnases olukorras.
- 310 Nagu on märgitud eespool punktis 279, on eraõigusliku võlausaldaja kriteeriumi kohaldamiseks tõepoolest vaja võrrelda avaliku sektori võlausaldaja tegutsemist tegeliku või hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja käitumisega, samas kui käesolevas asjas võrdles komisjon kahe riigi osalusega äriühingu tegevust.
- 311 Siiski tuleb rõhutada, et oma vastastikuse tehnoloogilise seotuse tõttu hagejaga olid nii CET Govora kui Salrom tema suhtes väga erilises või isegi ainulaadses olukorras. Just see CET Govora ja Salromi väga eriline ja ühine olukord põhjendas käesoleva juhtumi konkreetsetel asjaoludel neist ühe võrdlemist teisega.
- 312 Lisaks järeldas komisjon, et Salrom tegutses 2. meetme raames eraõigusliku võlausaldajana. Mis puudutab riigi osalusega äriühingut, kes on aga tegutsenud nagu eraõiguslik võlausaldaja, siis on põhjendatud tema võrdlemine viimasega kui viide kirjeldamiseks sellise hüpoteetilise eraõigusliku võlausaldaja tegutsemist, kes on CET Govoraga sarnases olukorras.
- 313 Teiseks tuleb märkida, et CET Govora ja Salrom tegutsesid 2. meetme raames väga erinevalt, nagu komisjon vaidlustatud otsuses õigesti märgib.

- 314 Salrom nimelt taotles ja sai oma tarnete eest ettemaksu ning tagas nii palju kui võimalik oma nõuded kohtuliku hüpoteegiga, kuid CET Govora sarnaseid meetmeid ei võtnud.
- 315 Hageja leiab siiski, et CET Govora võttis teatud meetmed, et tagada oma nõuded tema vastu.
- 316 Kõigepealt väidab hageja, et ajavahemikus septembrist 2012 kuni jaanuarini 2013 sai CET Govora temalt makseid summas 8 miljonit Rumeenia leud. Kuid nagu nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 254, tegi CET Govora sel perioodil hagejale tarneid ligikaudu 50 miljoni Rumeenia leu eest ja seega moodustavad saadud maksed üksnes väga väikse osa.
- 317 Seejärel mainib hageja omapoolset „kohustust“, et tasuda CET Govora poolt talle tarnitud elektri eest kuni 2013. aasta veebruarini osamaksetena. Samas ei ole ta esitanud rohkem teavet osamaksete summa ja selle kohta, kas ta on neid tegelikult tasunud, mis võimaldaks mõista sellise kohustuse ulatust ja asjakohasust.
- 318 Lõpuks väidab hageja, et CET Govora lisas tema suhtes 2008. aasta veebruarist kuni 2012. aasta detsembrini tekkinud nõuetele viivise. Sellise meetme eesmärk ei ole aga CET Govora nõuete tagamine.
- 319 Kolmandaks nähtub vaidlustatud otsuse põhjendusest 260, et CET Govora poolt hagejale tarnete jätkamise ilma läbirääkimisi pidamata ja nõudeid kaitsmata otsustas Vâlcea maavolikogu. Ükski tõend ei kinnita hageja väidet, et see ametiasutus võttis selle otsuse vastu CET Govora ettepanekute ja puhtalt majanduslike kaalutluste alusel. Sellele räägivad vastu ka avaliku korra kaalutlused, millele omavalitsusorgan selle otsuse vastuvõtmisel tugines ja millele on viidatud vaidlustatud otsuse 110. joonealuses märkuses ja millele hageja vastu ei vaidle.
- 320 Neljandaks väidab hageja, et kui CET Govora ei oleks jätkanud tema varustamist, oleks talle endale tekkinud kahjum ja ta oleks muutunud maksejõuetuks.
- 321 Selles osas piisab kui märkida, et komisjon ei heitnud CET Govorale ette seda, et ta jätkas oma tarneid hagejale kui sellisele, vaid seda, et ta jätkas nende tarnete tegemist ilma, et ta oleks võtnud oma nõuete kaitsmiseks ühtki meetet. Hageja argument selles küsimuses on seega tulemusetu.
- 322 Viiendaks väidab hageja, et „mitmed eraõiguslikud tarnijad“ jätkasid sarnaselt CET Govorale tema varustamist vaatamata tasumata nõuete olemasolule. See argument ei ole siiski põhjendatud, kuna hageja ei ole neid teisi „mitmeid eraõiguslikke tarnijaid“ isegi konkreetselt tuvastanud.
- 323 Kuuendaks heidab hageja komisjonile ette, et ta tugines PCC – ühe tema vähemusaktsionäri – või CET Govora pankrotihalduri avaldustele eelkõige vaidlustatud otsuse põhjendustes 258, 259, 261 ja 262. Hageja sõnul ei ole need avaldused asjakohased ja on vastuolus Rumeenia poolt haldusmenetluse käigus esitatud märkustega. Lisaks on PCC-l „piiratud usaldusväärsus“.
- 324 Need argumendid on siiski edutud. Nimelt on need avaldused vaidlustatud otsuse selle osa ülesehituses teisejärgulise tähtsusega, kuna komisjoni järeldused põhinevad peamiselt CET Govora ja Salromi tegevuse võrdlemisel ja asjaolul, et just Vâlcea maavolikogu pani CET Govorale kohustuse jätkata oma tarneid.
- 325 Seitsmendaks rõhutab hageja, et CET Govoral on seadusjärgne kohustus mitte katkestada elanikkonna kütte- ja soojusenergiaga varustamise teenust.

- 326 See argument on siiski täiesti asjakohatu, kuna hageja on CET Govora tööstusklient, mistõttu seda kohustust nendevahelistes lepingulistest suhetes ei kohaldata.
- 327 Järelikult tuleb väide, et 2. meetme raames majandusliku eelise olemasolu hindamisel on tehtud ilmne hindamisviga, põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

3. Väide, et 2. meedet ei ole põhjendatud või on põhjendatud ebapiisavalt

- 328 Hageja väidab lisaks, et komisjon rikkus vaidlustatud otsuses oma põhjendamiskohustust sisuliselt seetõttu, et esiteks ei piisa CET Govora ja Salromi tegevuse võrdlemisest järelduseks, et CET Govora ei tegutsenud nii, nagu oleks tegutsenud eraõiguslik võlausaldaja, ning teiseks tugines komisjon avaldustele, mille tegid PCC ja CET Govora pankrotihaldur, selgitamata lähemalt, miks need avaldused olid usaldusväärsemad kui Rumeenia ametiasutuste avaldused.
- 329 Komisjon vaidleb hageja argumentidele vastu.
- 330 Vastavalt ELTL artikli 296 teisele lõigule on komisjon kohustatud oma otsuseid põhjendama. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab selles sättes nõutav põhjendus vastama asjaomase akti laadile, sellest peab selgelt ja üheselt selguma akti andnud institutsiooni arutluskäik, mis võimaldab huvitatud isikutel mõista võetud meetme põhjuseid ja pädeval kohtuasutusel teostada kontrolli (vt 22. märtsi 2001. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, C-17/99, EU:C:2001:178, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 331 Käesolevas asjas näitab vaidlustatud otsuse punkti 6.1.2.2. terviklik tõlgendamine – nagu on märgitud ka eespool punktides 306–309 – esiteks asjakohaseid tegureid, mis põhjendavad CET Govora ja Salromi võrdlemist 2. meetme raames. Vaidlustatud otsuse põhjendus on selles osas sidus ja piisav.
- 332 Teiseks, mis puudutab vaidlustatud otsuse põhjendusi PCC ja CET Govora pankrotihalduri avalduste usaldusväärse kohta, siis ei saa see argument antud küsimuses igal juhul kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamist põhjustel, mis on juba esitatud eespool punktis 324.
- 333 Sellest järeldub, et väide, mis puudutab 2. meetme puhul põhjenduse puudumist või ebapiisavat põhjendamist, tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

4. Nõuded

- 334 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb järeldada, et komisjon ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et 1. ja 3. meede kujutab endast riigiabi, ilma et oleks vaja analüüsida nende meetmete kohta hageja esitatud teisi väiteid.
- 335 Seevastu tuleb põhjendamatusse tõttu tagasi lükata kõik hageja väited 2. meetme kohta.
- 336 Järelikult tuleb vaidlustatud otsuse artikli 1 punktid a ja c ning selle otsuse artiklid 3–5 tühistada osas, milles need puudutavad vaidlustatud otsuse artikli 1 punktides a ja c ette nähtud meetmeid.
- 337 Samuti tuleb tühistada vaidlustatud otsuse artikkel 6 osas, milles Rumeenia kohustus edastada komisjonile selles artiklis ette nähtud teavet puudutab 1. ja 3. meedet.

- 338 Hageja palub tühistada ka vaidlustatud otsuse artikkel 7. Selle otsuse artikli 7 lõikes 1 on aga pelgalt märgitud, et vastavalt määruse 2015/1589 artikli 31 lõikele 2 on see otsus adresseeritud Rumeeniale. Kuna hageja ei ole selles osas esitanud ühtegi väidet ega argumenti, tuleb vaidlustatud otsuse artikli 7 lõike 1 tühistamise nõue jätta rahuldamata.
- 339 Mis puudutab vaidlustatud otsuse artikli 7 lõiget 2, siis see säte näeb ette vaidlustatud otsuse alusel tagasinõutavate abisummade ja intresside avalikustamise. Järelikult tuleb tühistada ka selle otsuse artikli 7 lõige 2 osas, milles see puudutab nimetatud otsuse artikli 1 punktides a ja c nimetatud meetmeid.

IV. Kohtukulud

- 340 Üldkohtu kodukorra artikli 134 lõike 3 kohaselt jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kui kohtuasja asjaolud seda õigustavad, võib Üldkohus siiski otsustada, et lisaks enda kohtukulude kandmisele mõistetakse poolelt välja ka osa teise poole kohtukuludest.
- 341 Kuna Üldkohus lükkas tagasi komisjoni esitatud vastuvõetamatuse vastuväited ja hagi rahuldati osas, mis puudutab kahte vaidlustatud otsuse esemeks olevast kolmest meetmest, siis tuleb kõnealuseid asjaolusid õiglaselt hinnates otsustada, et hageja kannab ühe neljandiku oma kohtukuludest ja ülejäänud osa tema kohtukuludest tuleb välja mõista komisjonilt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kümnes koda laiendatud koosseisus)

otsustab:

- 1. Tühistada komisjoni 17. detsembri 2018. aasta otsuse (EL) 2019/1144 riigiabi SA.36086 (2016/C) (ex 2016/NN) kohta, mida Rumeenia andis ettevõtjale Oltchim SA, artikli 1 punktid a ja c.**
- 2. Tühistada otsuse 2019/1144 artiklid 3–6 ja artikli 7 lõige 2 osas, milles need puudutavad selle otsuse artikli 1 punktides a ja c nimetatud meetmeid.**
- 3. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**
- 4. Jätta üks neljandik Oltchimi kohtukuludest tema enda kanda.**
- 5. Jätta Euroopa Komisjoni kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja kolm neljandikku Oltchimi kohtukuludest.**

Kornezov

Buttigieg

Kowalik-Bańczyk

Hesse

Petrлік

Kuulutatud avalikul kohtuistungil Luxembourgis 15. detsembril 2021.

Allkirjad